Ազգ
Azg armenian daily
21 ՄԱՐՏ 1997, ՈՒՐԲԱԹ #53 (1307)

Կոնգրեսական Ջորջ Ռադանովիչն այցելելու է Հայաստան եւ Լեռնային Ղարաբաղ

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ, 20 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամերիկյան քաղաքական շրջանակներում մեծ հեղինակություն վայելող, Կալիֆոռնիայի կենտրոնական հատվածը ներկայացնող կոնգրեսական Ջորջ Ռադանովիչը առաջիկա ապրիլ ամսին այցելելու է Հայաստան եւ Լեռնային Ղարաբաղ: Այս մասին նա հայտարարել է Ֆրեզնոյի հայ համայնքի հետ ունեցած հանդիպման ժամանակ, որի ընթացքում նրան է հանձնվել համայնքի սահմանած «Տարվա մարդը» պատվավոր մրցանակը: Կոնգրեսականը շնորհակալություն է հայտնել իրեն արժանացրած բարձր պատվի համար:

Ժորժ Թենետը՝ ԿՀՎ-ի նոր տնօրեն

ՄՈՍԿՎԱ, 20 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Հելսինկի թռչելուց առաջ Բիլ Քլինթոնը կատարեց որոշ կադրային նշանակումներ: Մասնավորապես, այսուհետ Կենտրոնական հետախուզական վարչության նոր տնօրենը է լինելու Ժորժ Թենետը, որը նախապես կատարում էր այդ հատուկ ծառայության ղեկավարի պարտականությունը:

ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ

Ռոբերտ Քոչարյանը հրաժարվեց ԼՂՀ նախագահի պաշտոնից եւ ստանձնեց ՀՀ վարչապետի պաշտոնը

«Լոխ լյավ ա՞...», հարց են տալիս լրագրողները

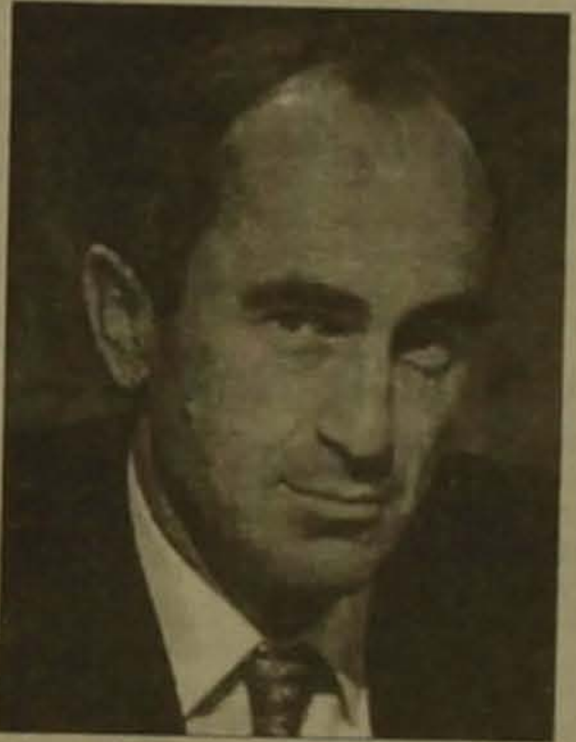

ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ: Վարչապետ Արմեն Սարգսյանի հրաժարականի հրապարակումից ճիշտ 15 օր հետո, ինչպես նախատեսվում էր, Հայաստանի Հանրապետության նախագահը երեկ ստորագրեց միանգամից 2 հրամանագիր, առաջինով ընդունեց Ա. Սարգսյանի հրաժարականը, իսկ երկրորդով վարչապետ նշանակեց Ռոբերտ Քոչարյանին: Այսպիսով իրականություն դարձավ մեր երեկվա համարի վերնագիրը՝ «ԼՂՀ նախագահը կդառնա՞ ՀՀ վարչապետ», միայն թե առանց հարցական նշանի այլեւս: Իրականություն դարձավ նաեւ մեր աշխատակցի նախապես արած բնորոշիչ հաստատումը. մինչ բոլորի ուշադրությունը տարբեր թեկնածուների վրա էր սեւեռված, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հաճախ բոլորովին այլ, բոլորովին անսպասելի եւ անակնկալ իր ընտրանքը կարող է կատարել...

Առայժմ առանց խորանալու Լ. Տեր-Պետրոսյանի այս ընտրանքի հնարավոր պատճառների ու նպատակահարմարության հարցի մեջ, ասենք, որ նախորդ օրն արդեն նշանակման մասին տեղեկության պաշտոնականացման մեկ օրով հետաձգումը իրոք պայմանավորված էր քաղաքական եւ իրավաբանական մի պարտականությամբ: Առաջին հերթին Ռ. Քոչարյանը պետք է համաժողովրդային ձայների մեծամասնությամբ ընդամենը 4 ամիս առաջ իրեն նախագահ ընտրած արցախցիներին բացատրեր եւ «արտոնություն խնդրեր» այս տեղափոխման համար:

Երեկ առավոտյան, ինչպես հաղորդում են լրատվական գործակալությունները, Ստեփանակերտում տեղի ունեցած ԼՂՀ անվտանգության խորհրդի, այնուհետեւ կառավարության եւ Ազգային ժողովի արտահերթ նիստերում Ռ. Քոչարյանը տեղեկացրել է Լ. Տեր-Պետրոսյանի առաջարկության հիմնական շարժառիթները եւ շեշտել, որ այն բխում է Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի զարգացման եւ անվտանգության շահերից, եւ ավելացրել, որ ՀՀ կառավարությունը գլխավորելու մասին Լ. Տեր-Պետրոսյանի առաջարկության իր վերջնական համաձայնությունը կախված է ԼՂՀ կառավարության եւ ԱԺ-ի որոշումից: Անշուշտ, եւ Անվտանգության խորհրդի, եւ կառավարության, եւ Ազգային ժողովի որոշումը եղել է դրական՝ ընդառաջել առաջարկությունն ընդունելու նպատակահարմարությանը:

Տես # էջ 2

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Լեոնարդ Պետրոսյանը՝ ԼՂՀ նախագահի պաշտոնակատար

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 20 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին Հայաստանի վարչապետ նշանակելու կապակցությամբ ժամանակավորապես ԼՂՀ նախագահի պարտականությունները կկատարի ԼՂՀ վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանը: Համաձայն «ԼՂՀ նախագահի ընտրությունների մասին» օրենքի, Լեռնային Ղարաբաղում նախագահական նոր ընտրություններ կնշանակվեն գործող նախագահի պաշտոնաթողությունից երեք ամիս անց:

Ռ. Քոչարյանի նշանակումը մտահոգում է Ադրբեջանի ԱԳՆ-ին

ԲԱՔՈՒ, 20 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Ադրբեջանի արտգործնախարարի տեղակալ Ռ. Ագիմովն այսօր հայտարարեց, որ Ռոբերտ Քոչարյանի նշանակումը Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի պաշտոնում կարող է բացասաբար անդրադառնալ հայ-ադրբեջանական հակամարտության խաղաղ կարգավորման վրա: Ագիմովի կարծիքով, «Ռոբերտ Քոչարյանը, ստանձնելով Հայաստանի վարչապետի պաշտոնը, պետք է հրաժարվի Ադրբեջանի քաղաքացիությունից եւ հեռանա Լեռնային Ղարաբաղի հայկական համայնքի առաջնորդի պաշտոնից»:

■ *Այսուհետ Միլլի մեջլիսի յուրաքանչյուր պատգամավորի կյանքը կապահովագրվի: Պատգամավորների ապահովագրմամբ զբաղվում է Ադրբեջանի ապահովագրական պետական ընկերությունը: Զոհվելու կամ դժբախտ պատահարի դեպքում պատգամավորի ընտանիքին կվճարվի 31.560 մլն մանաթի չափով գումար (մոտավորապես 7.8 հազար ԱՄՆ դոլար):*

ՆՏ. Այս որոշումը ընդունվել է իրենց իսկ պատգամավորների պահանջով ակադեմիկոս Զիա Բունիաթովի՝ ադրբեջանական խորհրդարանի թվով հինգերորդ պատգամավորի սպանությունից հետո:

ՆՏ

Հելսինկիում Ելցինն առողջ, Քլինթոնը՝ հաշմանդամի սայլակով

20 ՄԱՐՏ, DW, BBC, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնից հետո 2-օրյա բանակցություններին մասնակցելու համար Հելսինկի ժամանեց Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը: Այսօր երեկոյան նրանք հանդիպեցին Ֆինլանդիայի նախագահի կողմից կազմակերպված ընթրիքի ժամանակ, իսկ հիմնական բանակցությունները տեղի կունենան ուրբաթ օրը: Գագաթնաժողովի ընթացքում քննարկվելու է ՆԱՏՕ-ի ընդարձակման վիճահարույց խնդիրը: Բացի այդ, օրակարգում կան նաեւ սպառազինությունների վերահսկողության եւ ռուս-ամերիկյան տնտեսական համագործակցության հարցերը: Հելսինկիի օդակայանում Բորիս Ելցինը հայտարարեց, թե ինքը եւ Քլինթոնը դժվար լուծելի հարցերի շուրջ են բանակցելու: Միաժամանակ Ելցինը հույս հայտնեց, որ կողմերի միջեւ ձեռք բերված համագործակցությունը ոչ միայն կպահպանվի, այլեւ կզարգանա: «Մենք պետք է, ինչպես եւ առաջ էր, իրարից բաժանվենք որպես բարեկամներ», ասաց Բորիս Ելցինը: Սրտի վիրահատության ենթարկվելուց եւ թոքաբորբ տանելուց հետո Ռուսաստանի նախագահն առաջին անգամն էր մեկնել արտասահման եւ առողջ տեսք ուներ: Իսկ Ամերիկայի նախագահը, որը վերջերս ոլորել էր ոտքը, ստիպված էր տեղաշարժվել հաշմանդամի սայլակով:

Կնքվեց Ֆրանս-հայկական աննախադեպ գործարք

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեւանում կնքվել է 18 մլն դոլարի համագործակցության պայմանագիր ֆրանսիական «Քասթել» եւ հայկական «Սիլգրուպ» կոնցեռնների միջեւ: Ըստ այդ պայմանագրի, ֆրանսիական ֆիրման միջոցներ կներդնի Հայաստանում գարեջրի, հանքային ջրերի եւ ապակյա տարաների ժամանակակից արտադրություն հիմնադրելու համար: Ինչպես «Նոյյան Տապանի» թղթակցին հայտնեց Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միության նախագահ Արամ Վարդանյանը, փաստաթուղթն աննախադեպ է, քանի որ ոչ կառավարական մակարդակով այս ծավալի գործարքներ առաջին անգամ են կատարվում Հայաստանում:

Վրաստանից Հայաստան էներգիայի արտահոսք չկա

ԹԲԻԼԻՍԻ, 20 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ-BGI: Վրաստանից Հայաստան էլեկտրաէներգիայի արտահոսքի մասին լուրերը անհիմն են, մարտի 20-ին մամուլի ասուլիսում հայտարարել է «Վրացէներգոյի» գլխավոր տնօրեն Վաժա Մեսրեվելին: Նրա խոսքերով, 220-կիլովոլտանոց էլեկտրահաղորդագիծը, որով կարելի է Հայաստանին էլեկտրաէներգիա մատակարարել, վնասված է եւ այդ պատճառով էլեկտրաէներգիա հաղորդել հարեւան պետություն անհնար է: «Սակայն ամեն դեպքում մենք պատրաստվում ենք մեկնել Հայաստան, որպեսզի վերջնականորեն համոզվենք այդ հարցում»,- նշել է Մեսրեվելին:

ԱՍՈՒԼԻՍ

10 տարի անց այլեւս Զոդում հետախուզված ոսկի չի մնա

Global Gold Armenia» հայ-ամերիկա-կանադական ընկերության ներկայացուցիչների երեկ «Արմենիա» հյուրանոցում անցկացրած մամուլի ասուլիսում արդյունաբերության նախարարության լեռնամետալուրգիական վարչության պետ Սերգեյ Հովակիմյանը, իրավաբան Վան Գրիգորյանը, First Dinasty Mines կազմակերպության նախագահ Մարկոս Ռանդոլֆը լրագրողներին ծանոթացրին GGA-ի ծրագրերին: Մասնավորապես, հայտնի դարձավ, որ Արարատում գտնվող պղնձամբարի շահագործման համար ներդրվել է 10 մլն դոլար: Առկա 12 տոննա թափոնից նախատեսվում է մինչեւ սեպտեմբեր ստանալ 6 տոննա 70 տոկոսանոց ոսկի, որն էլ իր հերթին երեք այլ թափոնների հետ կրկնազտումից հետո կդառնա 99.99 տոկոսանոց մաքուր ոսկի: Դրա 1/3-ը կգնա հայկական կողմին, իսկ 2/3-ը ընկերության մյուս հիմնադիրներին: Մինչեւ 1997 թ.-ի վերջը Արարատի պղնձամբարից նախատեսվում է կորզել 7000 ունցիա ոսկի, իսկ 1998 թ.-ի ընթացքում 24 հազար ունցիա ոսկի (1 ունցիան = 28.35 գ), այսինքն մոտ 800 կգ:

GGA-ի ներկայացուցիչները հայտարարեցին նաեւ, որ առանց հայկական կողմի հայտարարության, որեւէ այլ կողմ չի կարող միանալ այս ծրագրին: Զոդի եւ Մեղրաձորի հանքավայրերի համար առայժմ միայն բիզնես ծրագրեր են կազմվում: Ընդ որում, ըստ պրն Հովակիմյանի, երբ նախկինում Զոդից արտահանվել է տարեկան 3 տոննա ոսկի, այժմ 18 տոննա: Եվ եթե այսպես շարունակվի, հետախուզված ոսկին 10 տարի անց կվերջանա:

Ա. Հ.

digitised by A.R.A.R.@

Սկիզբը էջ 1

Մեկնելով դրանից, ինչպես Ստեփանակերտից հաղորդեց մեր թղթակից Վահրամ Աղաջանյանը, Ռ. Քոչարյանը ներկայացրել է ԼՂՀ նախագահի պաշտոնից իր հրաժարականը եւ մայիս ամսին անցկացրել տեղական եւ արտերկրի լրագրողների համար։ Առաջիկում Ռ. Քոչարյանը մասնավորապես նշել է, որ Հայաստան իր տեղափոխվելն ինքը դիտում է որպես ղարաբաղյան հիմնախնդրի պաշտպանության շարունակություն հիմնախնդրի կարգավորմանը. «քանի որ բոլորս գտնվում ենք մեկ նավում եւ այդ նավը անխուսափելիորեն կհասնի մեր բոլորիս կողմից երազած ափերին»։

Սակայն տեղի մեկնաբանները նշում են, որ Ռոբերտ Քոչարյանը ոչինչ չասաց ԼՂՀ-ում անցկացվելիք նոր նախագահական ընտրությունների եւ այն հավանական անձնավորության մասին, որը կփոխարինի իրեն։

մը, Արմենպրեսի թղթակցին ասաց ՀՅԴ Հայաստանի Գերագույն մարմնի անդամ Գագիկ Մկրտչյանը։

– Միշտ այն կարծիքին ենք եղել,– շարունակեց նա,– որ Արցախի համար Ռ. Քոչարյանն արել է առավելագույնը եւ մեծ լումա ունի Արցախի պետականության կայացման եւ հիմնահարցի արդարացի լուծման գործում։

Ինչ վերաբերում է ՀՀ վարչապետի պաշտոնում նրա նշանակմանը, ապա, որ ցանկացած վարչապետ եւ բարձրաստիճան պաշտոնյա մեր կողմից գնահատվում է նախ եւ առաջ ոչ

ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ

Ռոբերտ Քոչարյանը ստանձնեց ՀՀ վարչապետի պաշտոնը

լուծման շարունակություն։ Այնուհետեւ, երեկ ուշ երեկոյան Ռոբերտ Քոչարյանը ռադիոյով եւ հեռուստատեսությամբ դիմել է ԼՂՀ ժողովրդին։ Նա մասնավորապես ասել է. «Սիրելի արցախցիներ, այսօր ես դիմում եմ ձեզ մի կարեւոր հարցով։ Ես կհայտնեմ ձեզ մի կարեւոր լուր ու կփորձեմ որոշ պարզաբանումներ տալ։ Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն առաջարկել է ինձ ստանձնել ՀՀ վարչապետի պաշտոնը։ Դուք գիտեք, որ Հայաստանի վարչապետ Արմեն Սարգսյանը հիվանդության պատճառով հրաժարական է տվել, գիտեք նաեւ այն ծանր ներքին քաղաքական եւ տնտեսական վիճակի մասին, որ տիրում է այսօր Հայաստանի Հանրապետությունում եւ այս վիճակի ծգձգումը կարող է շատ կարեւոր հետեւանքներ ունենալ Հայաստանի տնտեսական եւ քաղաքական վիճակի վրա։ Այդ ամենը կանդրադառնա նաեւ ԼՂՀ անվտանգության վրա։ ԼՂՀ ապագան ուղղակի կապված է Հայաստանում տիրող իրավիճակի հետ եւ տնտեսապես հզոր Հայաստանը ԼՂՀ անվտանգության լավագույն երաշխիքն է։ ՀՀ նախագահը համարում է, որ այս դժվար իրավիճակի մեջ ես այն անձնավորությունն եմ, որ կարող է օգտագործել իր ներուժը այս վիճակը կարգավորելու համար։ Դա իմ կամքի եւ ընդունակությունների հարցն է»։

Այնուհետեւ Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց, որ առանց ԼՂՀ Ազգային ժողովի, Ազգային անվտանգության խորհրդի եւ կառավարության համաձայնության, ինքը չէր կարող ընդունել այդ առաջարկը։ Սակայն հիշյալ պետական մարմինները ըմբռնումով ընդունեցին ՀՀ նախագահի առաջարկը եւ հիմա Ռոբերտ Քոչարյանը հանգիստ խղճով է դա ընդունում։ Նա նշեց, որ այս քայլով ինքը կն-

Առայժմ մեզ հայտնի չէ, թե ՀՀ նոր վարչապետը ե՞րբ կժամանի Երեւան ու գործնականում կստանձնի իր պարտականությունները։ Երեկ մեզ չհաջողվեց նաեւ իմանալ, բացի տորեւ Արմենպրեսի ներկայացրած մի քանի կարծիքներից, թե ի՞նչ են այս նշանակման մասին մտածում մյուս քաղաքական հոսանքները։ Հավանաբար այդ կանենք մեր հաջորդ համարում։ Սակայն արժե նշել, որ լրագրողական շրջանակներում երեկ տիրապետում էր... ղարաբաղյան բարբառով արտահայտվելու ցանկությունը, իսկ տիրապետող հարցումը միշտ Ղարաբաղի բարբառով հետեւյալն էր «Լոխ լավ ա՞...»։

Առաջին արձագանքներ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

Վարչապետ նշանակելը նախագահի իրավունքն է, որն ամրագրված է Սահմանադրությամբ, Արմենպրեսի թղթակցին հակիրճ այսպես պատասխանեց ՀՀՇ վարչության փոխնախագահ Արամ Մանուկյանը։ Իսկ տվյալ դեպքի համար կարծիք հայտնելն Ա. Մանուկյանը դժվար համարեց հետեւյալ պատճառներով.

1. Հայտնի չեն քաղաքական այն դրդապատճառները, որոնք հիմք են հանդիսացել նման որոշման կայացման համար.

2. Հայտնի չեն, թե ի՞նչ ծրագրեր կներկայացնի նոր վարչապետը, եւ թե ինչ սկզբունքներով կստեղծվի այդ ծրագրերն իրականացնող կաբինետը.

3. Որքանով այդ որոշումը կնպաստի ղարաբաղյան հարցի լուծմանը։

ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

- Մենք բարձր ենք գնահատում Ռոբերտ Քոչարյանին որպես քաղաքական գործիչ, համարում ենք նրան հայրենասեր եւ ազնիվ անձնավորություն,– ներկայացնելով ՀՀ վարչապետի պաշտոնում Ռոբերտ Քոչարյանի նշանակման մասին ՀՅԴ դիրքորոշու-

թե որպես անձ, այլ իր ներկայացրած ծրագրով։ Բնական է, որ մենք առայժմ ծանոթ չենք Ռ. Քոչարյանի ծրագրերին, որոնք նա որպես վարչապետ պատրաստվում է իրականացնել Հայաստանում։ Մեր դիրքորոշումը Ռ. Քոչարյանի մասին որպես վարչապետի,– եզրափակեց Գ. Մկրտչյանը,– կախված կլինի նրա ծրագրերին ծանոթանալուց, դրանք վերլուծելուց հետո։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Անդրադառնալով Ռ. Քոչարյանին Հայաստանի վարչապետի պաշտոնում նշանակելուն, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Հարություն Կարապետյանը Արմենպրեսի թղթակցին ասաց, որ ինքը բարձր է գնահատում Ռ. Քոչարյանի գործունեությունը 88-ից սկսած, ինչպես նաեւ որպես ԼՂՀ նախագահի։ Նա հույս հայտնեց, որ Ռ. Քոչարյանը, որպես ՀՀ վարչապետ, ամեն ինչ կանի Հայաստանի առջեւ ծառացած սոցիալ-տնտեսական խնդիրները լուծելու եւ հասարակության համախմբման համար։

ՀՌԱԿ-ի անունից շնորհավորելով Ռ. Քոչարյանին եւ հաջողություններ ցանկանալով նրան նոր պաշտոնում, Հ. Կարապետյանը հավաստիացրեց, որ ՀՌԱԿ-ը պատրաստ է աջակցելու Ռ. Քոչարյանին բոլոր ազգանվեր գործերում։

«ՇԱՄԻՐԱՄ»

ՀՀ վարչապետի պաշտոնում Ռ. Քոչարյանի նշանակումը «Շամիրամ» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության համանախագահ Շողեր Մաթեւոսյանը Արմենպրեսի թղթակցի հետ հեռախոսազրույցում գնահատեց որպես ՀՀ նախագահի կողմից արված գերազանց քայլ՝ արտաքին քաղաքականության ոլորտում։ Սակայն ներքին տնտեսական հարցերի առումով ոչ մի երաշխիք տալ եւ կանխատեսում անել չեմ կարող, ասաց Շ. Մաթեւոսյանը։

Արթուր Պողոսյան
Արմենպրեսի մեկնաբան

Ռոբերտ Քոչարյանի կենսագրությունը

Ռոբերտ Սեդրակի Քոչարյանը ծնվել է 1954 թվականի օգոստոսի 31-ին Ստեփանակերտում։ 1971 թվականին ավարտել է Ստեփանակերտի թիվ 8 միջնակարգ դպրոցը, 1985 թվականին գերազանցությամբ՝ Երեւանի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի էլեկտրատեխնիկական ֆակուլտետի հեռակա բաժինը, ստանալով ճարտարագետ էլեկտրամեխանիկի որակավորում։ Աշխատանքային գործունեությունը սկսել է որպես Ստեփանակերտի էլեկտրատեխնիկական գործարանի հավաքող փականագործ։ 1972–74 թթ. ծառայել է խորհրդային բանակում։ Զորացրվելուց հետո աշխատել է որպես հավաքող փականագործ, էլեկտրամոնտյոր, ճարտարագետ-մեխանիկ։ 1980 թվականից վարել է կոմերիտական ու կուսակցական պատասխանատու պաշտոններ, 80-ական թթ. վերջերին եղել է Ղարաբաղի մետաքսի կոմբինատի կուսակցական կոմիտեի քարտուղար։ 1988 թ. փետրվարից 1990 թ.՝ «Կռունկ» կոմիտեի անդամ, «Միացում» կազմակերպության հիմնադիր ու ղեկավար։ 1989 թ. օգոստոսի 27-ին ընտրվել է Հայկական ԽՍՀ 11-րդ գումարման Գերագույն խորհրդի պատգամավոր (ընտրվել է դուրս եկած պատգամավորի փոխարեն), 1990 թ. փետրվարի 14-ից մինչեւ գումարման ավարտը (1990 թ. մայիս)՝ ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության անդամ (այդ ժամանակ նախագահության փոխնախագահ էր ընտրվել Ռաֆայել Ղազարյանը, նախագահության անդամներ՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ու Հրայրիկ Սիմոնյանը)։ 1990 թ. մայիսին ընտրվել է ՀՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր, 1990 թ. օգոստոսից 1993 թ. սեպտեմբերը եղել ՀՀ ԳԽ տնտեսական, ֆինանսույնության եւ տնտեսական զարգացման հարցերի մշտական հանձնաժողովի, միաժամանակ 1990 թ. սեպտեմբերից՝ Արցախի հարցերի հատուկ հանձնաժողովի անդամ։ 1991 թ. դեկտեմբերից 1994 թ. դեկտեմբերը եղել է ԼՂՀ 1-ին գումարման Գերագույն խորհրդի պատգամավոր։ 1992 թ. օգոստոսի 20-ից 1994 թ. դեկտեմբերի 22-ը հանդիսացել է ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեի նախագահ. այդ մարմինը կենտրոնացրել էր հանրապետության գործադիր ողջ իշխանությունը Ադրբեջանի հետ պատերազմի պայմաններում։

1994 թ. դեկտեմբերի 22-ին ԼՂՀ ԳԽ նիստում ընտրվել է հանրապետության նախագահ երկամյա ժամկետով։ Անցյալ տարվա նոյեմբերի 24-ին վերընտրվել է այդ պաշտոնում 5-ամյա ժամկետով՝ համընդհանուր ընտրություններ արդյունքում (3 թեկնածություններից Ռ. Քոչարյանը ստացել է քվեարկությանը մասնակցած եւ «կողմ» քվեարկած ընտրողների ձայների 86,11 տոկոսը) նախագահի պաշտոնը ստանձնել է ԼՂՀ Ազգային ժողովի 1996 թ. դեկտեմբերի 23-ին հատուկ նիստում։ 1996 թ. ապրիլի 5-ից գլխավորում է ԼՂՀ Ազ սահմանադրական հանձնաժողովը։ 1994 թ. հունվարի 25-ին ՀՀ նախագահի հրամանագրով մտցվել է «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի կազմի մեջ որպես Լեռնային Ղարաբաղի ներկայացուցիչ։

Վարչապետի պաշտոնի հետ մեկտեղ Ռ. Քոչարյանն ի պաշտոնե ստանձնում է հանրապետության անվտանգության խորհրդի անդամի, ինչպես նաեւ ՀՀ դատաիրավական համակարգի բարեփոխումների ծրագրի վերաբերյալ ՀՀ կառավարության առաջարկությունները քննարկելու, ծրագրի հետ կապված աշխատանքները կազմակերպելու եւ համակարգելու նպատակով հանրապետության նախագահի կողմից ստեղծված պետական հանձնաժողովի նախագահի պարտականությունները։

Եղել է ԽՄԿԿ, այնուհետեւ Հայոց համազգային շարժման (ՀՀՇ) անդամ, այժմ անկուսակցական է։ 1989–91 թթ. ընտրվել է ՀՀՇ վարչության անդամ։

Պարգեւատրված է «50 տարի (1941–45 թթ.)» հուշամեդալով, որը սահմանվել է ՀՀ պաշտպանության նախարարի կողմից Հայաստանի նախարարների խորհրդին առընթեր պաշտպանության կոմիտեի կազմավորման 4-րդ տարեդարձի եւ Մեծ հայրենականում տարած հաղթանակի 50-ամյակի առթիվ։

Ամուսնացած է։ Կինը՝ տիկին Բելլան բժիշկ է։ Քոչարյան ընտանիքի զավակները երեքն են՝ Սեդրակը, Գայանեն եւ Լեւոնը։

ՏԻԳՐԱՆ ԱԽԼՈՅԱՆ

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հունաստանը պատրաստ է աջակցելու Հայաստանում տնտեսական բարեփոխումների իրականացմանը

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՀՀ արտգործնախարարի տեղակալ Սերգեյ Մանասարյանը մարտի 20-ին ընդունել է Հունաստանի գյուղատնտեսության փոխնախարար Վասիլիոս Գերանիդիսին եւ նրան ուղեկցող պատվիրակության անդամներին։

Հանդիպման ընթացքում պրն Գերանիդիսը ներկայացրել է Հունաստանում գյուղատնտեսության զարգացման արդի մակարդակը, հողի մասնավոր սեփականության պայմաններում գյուղատնտեսական գերատեսչության դերը եւ գյուղատնտեսության արտադրության կազմակերպման փորձը։ Նա հայտնել է նաեւ Հունաստանի կառավարության պատրաստակամությունը՝ աջակցություն ցուցաբերել Հայաստանում տնտեսական բարեփոխումների իրականացման գործընթացին։

Ըստ ՀՀ ԱԳՆ հասարակայնության եւ մամուլի հետ կապերի վարչության հաղորդման, կողմերը նշել են, որ երկու պետությունների միջեւ գյուղատնտեսության բնագավառում համագործակցության մասին համաձայնագրի ստորագրումն ու գործնական ծրագրի մշակումը մեծապես կնպաստեն երկկողմ համագործակցության զարգացմանը։

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Լրագիր»-ը փորձում է հաղթահարել ֆինանսական դժվարությունները՝

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Մարտի 15-ից տպագրությունը դադարեցրած «Լրագիր» օրաթերթը մոտ օրերս (հնարավոր է՝ մարտի 21-ին) վերսկսի գործունեությունը։ Ըստ թերթի խմբագրական խորհրդի նախագահ Հովիկ Աֆրիկյանի, թերթն ունի որոշակի ֆինանսական եւ տեխնիկական դժվարություններ, որոնք տնօրենությունը փորձում է հաղթահարել։ Թերթի հիմնական խնդիրը տպագրության համար անհրաժեշտ թղթի ձեռքբերումն է։

400 տեղանոց «Էրեբունի» հյուրանոցում ապրում է... 14 մարդ

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Այսօր Երեւանի հյուրանոցների մեծ մասը ծանրաբեռնված չէ։ Իսկ շատերը, հավանաբար, հիշում են, որ դեռեւս մի քանի տարի առաջ հյուրանոցում տեղավորվելը հեշտ չէր։ «Էրեբունի» հյուրանոցում, օրինակ, որը նախատեսված է 400 մարդու համար, այսօր ապրում է... 14 մարդ։ Նրանք, հիմնականում, ԱՊՀ անդամ երկրներից, Չինաստանից, Բուլղարիայից ժամանած գործարարներ են։ Եվ սա այն դեպքում, երբ հիմնանորոգումից հետո այստեղ ապրելու բարձրակարգ պայմաններ են ստեղծվել՝ հարմար կահույքով հանգստավետ համարներ, մշտապես տաք ջուր, գործում է արբանյակային հեռուստատեսություն... Վճարն էլ համեմատաբար մեծ չէ՝ օրը 5–10 հազար դրամ։ Ընդ որում, այդ գումարի մեջ է մտնում նաեւ նախաճաշը։

Հարկերի ճյուղային դասակարգումը վաղուց վերացել է

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ։ Հարկային տեսչությունում արդեն վաղուց վերացել է հարկերի մուտքերի ճյուղային դասակարգումը, որովհետեւ հանրապետության անգամ *ամենահայտնի ձեռնարկություններն այսօր [illegible]!* Համաձայն ՀՀ հարկային տեսչության պետ Արտաշես Թումանյանի, այդպիսի ձեռնարկությունների թվում են հանրապետության ամենահայտնի 10 գործարանները։ Այս ամենի հետեւանքով, վերջին շրջանում տեղի է ունեցել տնտեսության ոլորտների սերտաճում եւ անհնարին է դարձել հարկային մուտքերի ճյուղային դասակարգումը։

Անհնարինն՝ ակնհայտ, կամ բնակարան գնելուց հետո հետազոտեք ձեր հաշվիչը

Խորհրդային ժամանակներից հայտնի է, որ պետավտոտեսչության, էլեկտրացանցի եւ այլ մարմինների տարատեսակ խախտումներ արձանագրող եւ ակտավորող աշխատակիցները ոչնչից ինչ-որ բան ստեղծելու հրաշագործ հատկություն ունեն։ Հետխորհրդային շրջանի չնչին աշխատավարձերի, անվերահսկելի ալանթալանի պայմաններում հրաշագործների թիվն աներեւակայելի չափեր է ընդունել, եւ վճռորոշ է դարձել նվազագույն հնարավորությունից առավելագույն եկամուտ կորզելու սկզբունքը։ Ուստի, յուրաքանչյուր շեղում այս «չգրված օրենքից» զարմացնում եւ հիացնում է մեր հայրենակիցներին։ Ինչպես, օրինակ, Երեւանի Բրյուսովի 1 շենքի 25 բնակարանի վարձակալուհի Գ. Սահակյանի պարագայում։ Վերջինիս է լեկտրահաշվիչի լաբորատոր ստուգումը, կապված անհասական հաշվիչներն ընդհանուր տարածք տեղափոխելու հետ, ի հայտ է բերել որոշ խախտում, որ տեղնուտեղն արձանագրվել է համապատասխան ակտում։ Քաղաքացուհին, որ հաշվիչը ժառանգել էր բնակարանի նախորդ վարձակալից եւ անտեղյակ էր հաշվիչային անդարարություններին, դիմել է «Կենտրոն» պետձեռնարկության «Արշալույսի» դուստր ձեռնարկության տնօրեն Գագիկ Ղազարյանին եւ բացատրել իրողությունը։ Պրն Ղազարյանն անմիջապես արձագանքել է դիմումին եւ տարածքի պետ Հովհաննես Ֆարմանյանի միջոցով համոզվելով, որ բնակչուհին պարբերաբար մուծել է վարձավճարները եւ հոսանքից օգտվել գերագույն խնամքով, «կարճել գործը»։ Իսկ մեր զուգակցուհին այնպես է հուզվել ցուցադրված ուշադրությունից, որ որոշել է երախտագիտությունը հայտնել հրապարակավ՝ գտնելով, որ մարդկայնության յուրաքանչյուր դրսեւորում մեր օրերում արժանի է քաջալերանքի։ Համաձայնելով այս փաստարկին, մեր ընթերցողին հիշեցնենք, որ շատ անակնկալներից խուսափելու համար բնակարանի նորամուտը տոնելուց առաջ (կամ հետո) ավելորդ չէ կարգի բերել սեփական հաշվիչը, չէ՞ որ այսօրինակ միջադեպերի «երջանիկ» ավարտն ամենեւին երաշխավորված չէ։

Լ. Պ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է տարին

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ /հեռ. 562863

Համակարգչային
ծառայություն / 581841

Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը
«Ազգ» թերթի

Յղումը «Ազգին» պարտադիր է

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԸՆԹԱՑԻԿ

ԱՄՆ

Ռոջե Թամրազը ցանկացել է Ադրբեջան-Թուրքիա նավթամուղն անցկացնել Հայաստանի տարածքով

Վերջերս նախագահ Քլինթոնի ազգային հարցերով նախկին խորհրդական Էնթոնի Լեյքը հրաժարվեց Կենտրոնական հետախուզական վարչության տնօրենի իրեն առաջարկված պաշտոնից: Մեկնաբաններից մեկը նույնիսկ գրեց, թե դա Քլինթոնին ավելի մեծ ցավ պատճառեց, քան ոլորված ոտքը: Ըստ որոշ տեղեկությունների, այս պատմության մեջ որոշակի դեր է խաղացել մի մարդ, որը ժամանակին ուզում էր Ադրբեջան-Թուրքիա նավթամուղն անցկացնել Հայաստանի տարածքով: Ահա թե չորեքշաբթի օրն ինչ հաղորդեց այդ մասին «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայության աշխատակից Հրայր Թամրազյանը:

Քլինթոնի ընտրարշավի շուրջը ծավալվող քաղաքական կրքերն այս շաբաթ կրկին բորբոքվեցին այն բանից հետո, երբ «Ուոլ սթրիթ ջոռնըլի» պարբերականում հրապարակվեց հերթական սկանդալային հոդվածը՝ դեմոկրատական կուսակցության նվիրատուներից մեկի՝ մեծահարուստ Ռոջե Թամրազի եւ Քլինթոնի հանդիպումների մասին:

Կահիրեում ծնված, Լիբանանում աճած, այնուհետեւ Ամերիկայի քաղաքացի դարձած այս մեծահարուստը, ըստ ամերիկյան պարբերականի, 1995-96 թվականներին շուրջ 177 հազար դոլարի նվիրատվություններ է կատարել դեմոկրատական կուսակցությանը եւ կուսակցության ղեկավարի միջնորդությամբ 6 անգամ Սպիտակ տանը հանդիպել է նախագահ Քլինթոնի հետ: «Tank-oil» նավթային ընկերության նախագահ Ռոջե Թամրազը, պարզվում է, որ հատուկ հետաքրքրություններ է ունեցել կասպյան նավթն արեւմտյան շուկաներ փոխադրող խողովակաշարի երթուղու ընտրության հարցում: Ըստ «Ուոլ սթրիթ ջոռնըլ»-ի հաղորդման, Ռոջե Թամրազը ցանկացել է, որ Սպիտակ տունը հավանություն տա Կասպից ծովից Թուրքիա խողովակաշար կառուցելու իր ծրագրին, ընդ որում այդ ծրագրով նախատեսվում է, որ խողովակաշարն Ադրբեջանից Թուրքիա պետք է անցնի հատկապես Հայաստանի տարածքով: Այս պատմությունը սկանդալի է վերածվել մի քանի պատճառներով: Նախ, պարզվել է, որ Լիբանանը դատական գործ է հարուցել Թամրազի դեմ եւ Ինտերպոլի օգնությունն է խնդրել նրան բանտարկելու համար: Լիբանանը Թամրազին մեղադրում է 200 մլն դոլարի յուրացման մեջ: Լիբանանյան իշխանությունները պնդում են, թե նա հանցավոր է լիբանանյան մի դրամատան սնանկացման համար: Ըստ Քլինթոնի ընդդիմախոսների, նախագահը տեղյակ է եղել, որ Ռոջե Թամրազը կասկածելի անցյալ ունի, սակայն անտեսել է այդ հանգամանքը: Սկանդալի մյուս պատճառն այն է, որ դեմոկրատական կուսակցության ղեկավարը շրջանցել է նվիրատվություններ ստանալուց հետո ամերիկյան Կենտրոնական հետախուզական վարչության օգնությամբ փորձել է ներազդել ԱՄՆ-ի Ազգային անվտանգության խորհրդի աշխատողների վրա, որպեսզի նրանք արգելք չհանդիսանան Ռոջե Թամրազի եւ Քլինթոնի հանդիպմանը, ինչպես նաեւ ընդունեն կասպյան նավթի խողովակաշարն Ադրբեջան-Հայաստան-Թուրքիա երթուղով անցկացնելու նրա ծրագիրը:

Ռոջե Թամրազը խողովակաշարի իր այս ծրագրի համար լոբբիական աշխատանքը սկսել է մի քանի տարի առաջ: Առաջինը նրան օգնել է Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպան Հարրի Գիլմորը, որի միջնորդությամբ Թամրազը հանդիպել է այն ժամանակ Քլինթոնի Ազգային անվտանգության հարցերով խորհրդական Էնթոնի Լեյքի օգնական, Ազգային անվտանգության խորհրդի Ուկրաինայի եւ եվրասիական հանրապետությունների բաժանմունքի տնօրեն Շեյլա Հեսլինին: Առաջին իսկ հանդիպմանը Ռոջե Թամրազը խնդրել է Հեսլինից աջակցել խողովակաշարի կառուցման իր ծրագրին: Սակայն հենց այդ ժամանակ Հեսլինը հայտնել է նրան, որ ԱՄՆ-ը կողմնակից է տարածաշրջանում խողովակաշար կառուցելու ծրագրերին, սակայն չի ցանկանում հավանություն տալ խողովակաշարի այս կամ այն երթուղուն: Ըստ հաղորդումների, Ազգային անվտանգության խորհրդի աշխատակիցը մինչեւ Թամրազի հետ հանդիպելը Կենտրոնական հետախուզական վարչությունից խնդրել է քննել նրա գործերը, ֆինանսական կապերը: Տեղեկություններ ստանալուց հետո, Անվտանգության խորհրդի աշխատակիցը եկել է այն եզրակացության, որ Ռոջե Թամրազին չպետք է Սպիտակ տուն մտնելու, իսկ ավելի կոնկրետ, Քլինթոնի հետ հանդիպելու իրավունք տալ: Սակայն, չնայած այս արգելքին, Ռոջե Թամրազն առնվազն 6 անգամ հանդիպում է Քլինթոնին, առիթ ունենում խոսել նրա հետ եւ, հավանաբար, նաեւ իր ծրագրի նպատակահարմարության մասին: Իհարկե ոչինչ հայտնի չէ, թե ինչպիսի կարծիք է հայտնել ինքը Քլինթոնը այդ խողովակաշարի երթուղու մասին: Սակայն այն կարծիքը, թե ընտրարշավին նվիրատվություններ կատարած որեւէ անձ փորձել է ներազդել Սպիտակ տան քաղաքական կամ տնտեսական որոշումների վրա, ինքնին արդեն բավարար է քաղաքական սկանդալի համար: Այժմ Կենտրոնական հետախուզական վարչությունը հետաքննում է Ռոջե Թամրազի գործը: Մասնավորապես փորձում է պարզել, թե արդյո՞ք վարչությունն օգտագործվել է հօգուտ կուսակցական շահերի: Վերջում ավելացնենք նաեւ, որ Ռոջե Թամրազը տարիներ շարունակ տեղեկություններ է տվել Կենտրոնական հետախուզական վարչությանը, կապեր է ունեցել Սաուդյան Արաբիայի եւ Իսրայելի գաղտնի ծառայությունների հետ:

ԵՐԳԻԾԱՆՔ

«Երազիս Բագրատյանն էր եկել, աթոռն էր ուզում»

Առավոտ շուտ դուռը ծեծեցին: Վեր թռա: Չլինի՞ հարեւանիս գլխին ջուր եմ լցրել... Բայց չէ, ջուրը չորրորդ հարկ ե՞րբ է հասնում որ...

- Բարի լույս, հարեւան ջան:
- Աստծո բարին, հարեւան ջան:
- Հարեւան ջան, վախեցած եմ...
- Վախեցած ես, գնա թող Տեր Հուսիկը վախդ չափի:
- Չէ՛, չէ՛, երազ եմ տեսել. կարո՞ղ ես գլխի ընկնել, թե ինչ եմ տեսել:
- Հըմմ, երեւի երազում տեսել ես, որ լրիվ կիլոյանոց հաց ես առել:
- Չէ, չէ:
- Հա՛, իմացա, էս ամսվա թոշակդ ես ստացել:
- Չէ՛...
- Լավ, ուրեմն թոշակներն են դարձնում 15 հազար...
- Այ հարեւան, դրանք ըստենց... մեղա աստծո...
- Հա՛, լավ, իմացա, Բլեյանին են բռնել:
- Է՜հ, հարեւան, երնեկ չէր, ով կարող է նրան դիպչի... Նրա թիկունքին գիտե՞ս ով է կանգնած...
- Լավ, էլ անունը մի տուր, գիտեմ: Բա էլ ինչ մնաց...
- Ինչ անհասկացողն ես, հարեւան ջան, երազումս Բագրատյանն էր եկել:
- Բագրատյա՞նը ը... ը էն նախկին... Ի՞նչ էր ուզում:
- Էկել էր աթոռն էր ուզում: Չտվի, ասի՝ չքվի գնա:
- Տնաշեն, մի աթոռ չունեի՞ր, տայիր տաներ:
- Տվեցի, չուզեց, ասում է՝ ես իմ աթոռն եմ ուզում, աթոռս տվեք, թե չէ հրեն կացինը սրած, գնամ բերեմ վերջնական ջնջեմ...

Հետո մի քիչ հանդարտվեց, ասաց, որ աթոռս տաք նստեմ, ընդմիջումներին հայոց պատմությունը պիտի գրեմ, որովհետեւ, ասում է, բոլորը, Միքայել Չամչյանից մինչեւ հիմա սխալ են գրել էս ժողովրդի պատմությունը: Օրինակ, ասում է, մենք չենք հասկացել, որ թուրքերը հայերին բարի նպատակներով են կոտորել... չի պատահում չէ՞, որ վերցնեն ու հենց էնպես կոտորեն մի ողջ ժողովուրդ... հիմա նոր ձեւով պիտի մեկնաբանենք այդ եղեռնը...

- Հարեւան ջան, լավ, ասածներդ իրար մի խփի, ջուր խմի, համ էլ բա դու չասացի՞ր, որ ինքը ախր...
- Բա չասացի՞, ասաց, որ ինքը եւ պատմաբան է, եւ էկոնոմիստ, եւ ֆոկուսնիկ... ներողություն, ֆ... ֆ... ֆինանսիստ, եւ նարդիստ: Հետո էլ ավելացրեց, թե որ աթոռս տաք ձեր դրությունը շատ կլավացնեմ. Իրանից կարտոֆիլ, սոխ կբերեմ, Ռուսաստանից՝ խաղող, ծիրան, ռեհան, թարխուն:
- Չէ, չէ, հարեւան ջան, չենք ուզում, թող գնա հեռանա: Հանկարծ որ մեկ էլ երազիդ եկավ, ասա իրեն, որ բոլորից 10-10 դրամ կհավաքենք, ճանապարհածախսը կտանք, ծխախոտի փողն էլ կտանք, որ հյուրանոցներում ապրելու փողից խնայելով գնում էր, մենակ թե թող գնա ու իր քայֆին էլ հետը տանի:

ՇԻԼԱՅԻ

11 ձեռնարկություն ունի գծիկավոր կոդ

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ապրանքների համարակալման միջազգային ընկերակցությանն անդամակցելով՝ Հայաստանն ստացավ համարակալման իր ծածկագիրը՝ 485:

Հանրապետության ձեռնարկություններին ծածկագրերի հատկացումն իրականացնում է ընկերակցության ազգային մարմինը՝ EAN ARMENIA:

Ինչպես հայտնեցին ստանդարտացման, սերտիֆիկացման եւ չափագիտության վարչությունում, ներկայումս հայկական գծիկավոր պատկերով ներքին ու արտաքին շուկա են դուրս գալիս 11 ձեռնարկության՝ Երեւանի կոնյակի գործարանի, «Արմենմոտոր» ՓԲԸ, «Շանթ» ՓԲԸ, «Թամարա» ՍՊԸ, «Բջնի» ԲԲԸ, «Արարատ պահածոների» ՍՊԸ, Երեւանի շամպայն գինիների գործարանի, «Բյուրեղ» ՓԲԸ, «Գեդեոն» ՍՊԸ, «Շանթ» ԼՏԸ եւ Արարատի գինու գործարանի արտադրանքները:

Գծիկավոր պատկերն ապահովում է տեղեկատվությունը արտադրող-մատակարարող-սպառող օղակում: Ըստ էության, ծածկագիրը չի դասակարգում, այլ սպառողին հնարավորություն է ընձեռում արագ որոշել ապրանքի հասցեն, նաեւ անհրաժեշտության դեպքում վիճարկել ապրանքի որակն ու անվտանգությունը:

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Իշխանությունները փորձում են ահաբեկել ժողովրդին»

Ասում է Ռաֆայել Ղազարյանը

Հայաստանում քաղբանտարկյալների պաշտպանության նպատակով՝ ճանաչված մտավորականների եւ նախկին խորհրդարանականների նախաձեռնությամբ ստեղծվել է «96-սեպտեմբեր եւ քաղբանտարկյալներ» հասարակական խորհուրդը, որի նախաձեռնող խումբը երեկ ժուռնալիստների տանը հրավիրված մամուլի ասուլիսում ներկայացրեց կազմակերպության խնդիրներն ու առաջիկա ծրագրերը: Խորհրդի նախագահն է Ռաֆայել Ղազարյանը, քարտուղարը՝ Ռուբեն Թորոսյանը: Վերջինիս՝ լրագրողներին տրամադրած հայտարարության տեքստում մասնավորապես ասվում է. «Այսօր Հայաստանում շուրջ 70 քաղաքական կալանավոր կա, այդ թվում արցախյան ազատամարտիկներ: Սա մեծագույն ամոթ է իրեն ժողովրդավար հորջորջող պետության եւ դա հանդուրժող հասարակության համար: Իրար են հաջորդում ֆարսի վերածված «դատավարությունները»: Սեպտեմբերյան դեպքերին առնչվող դատական նիստերից ակնհայտ է, որ մեղադրական եզրակացություններում ֆիզիկական բռնությունների եւ խոշտանգումների միջոցով ձեռք բերված ցուցմունքներից բացի, չկա կոնկրետ գործողությունների նկարագրություն, անձի եւ խմբի գործողությունների սահմանազատում, մեղքի սուբյեկտիվացման որեւէ փաստ: Հանրապետության դատախազությունը եւ Գերագույն դատարանը, մի կողմ դրած պրոֆեսիոնալ բարեխղճությունն ու մարդկային արժանապատվությունը, կատարում են վարչախմբի հատուկ պատվերը»:

Խորհուրդը մտադիր է դառնալ մի տեսակ գործադիր մարմին, որ պիտի համակարգի եւ համատեղի հանրապետությունում գործող մարդու իրավունքների պաշտպանությանը կոչված կազմակերպությունների ջանքերը, «անօրինական բալանի, ապօրինությունների, քաղաքական հալածանքների, պետական մակարդակով իրականացվող բռնությունների վերջ չունեցող շարանի, անպատիժ անարդարության եւ ցինիզմի» մթնոլորտի դեմ պայքարում: Ըստ այդմ, կազմակերպության առաջին գործը կլինի միասնական ճակատի ստեղծումը՝ իրավաբանների, հասարակական կազմակերպությունների, մշակութային պրոֆեսիոնալ միությունների հետ երկխոսության ճանապարհով: Ծրագրվում են նաեւ հասարակական կարծիքի հարցումներ, աշխատանք դեսպանատների, միջազգային իրավապաշտպան կազմակերպությունների հետ, հանդիպումներ քաղբանտարկյալների ընտանիքների հետ: Վերջիններիս օգնելու, մասնավորապես նրանց մերձավորների փաստաբանական ծառայություններն ապահովելու նպատակով ստեղծված է հիմնադրամ՝ Ռաֆայել Ղազարյանի անունով (հաշվի համարը՝ Հայէներգաբանկ, USD՝ 18083449 եւ դրամով՝ 12710841):

Ռաֆայել Ղազարյանը, նշելով, որ այսօր դատվող երիտասարդների տեղում կարող էր լինել յուրաքանչյուրս, ընդգծեց ժողովրդի մեջ առկա «ինքնամփոփ» բողոքին կազմակերպված բնույթ տալու անհրաժեշտությունը եւ անհանդուրժելի համարեց կիսադատարկ դահլիճները, որոնցում ընթանում են քաղաքական դատավարությունները: «Իշխանությունները ոչ թե մեղավորներ են փնտրում, այլ փորձում են ահաբեկել ժողովրդին», ասաց պարոն Ղազարյանը:

Նախկին խորհրդարանական Վարդան Զուռնաչյանը ժողովրդին կազմակերպելու խնդրում կարեւորեց մամուլի դերը եւ վրդովմունք հայտնեց, որ ԱԺ 17 պատգամավորների, այդ թվում Էդուարդ Եգորյանի, Դավիթ Շահնազարյանի, Մերուժան Տեր-Գուլանյանի եւ Ռաֆայել Պապայանի ստորագրությամբ հանրապետության գլխավոր դատախազին ուղղված միջնորդությունը՝ Արշակ Սադոյանի եւ Ալբերտ Բաղդասարյանի կալանավորման ապօրինի սանկցիան չեղյալ համարելու վերաբերյալ, անտեսվել է:

«Սեպտեմբերի 25-ի» գործի մասնատման, «պետական հեղաշրջման» բազմահազար մասնակիցներից քավության նոխազներ ընտրելու անընդունելիությունը շեշտեցին Սարգիս Մուրադյանը եւ ԳԽ նախկին պատգամավոր Լյուդվիգ Խաչատրյանը:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Առաջին ասուլիսը Հայհիդրոմետում խոստանում է չլինել վերջինը

Ձյունը անսպասելի էր ժողովրդի, սակայն ոչ՝ Հայհիդրոմետի համար

Վաղուց արդեն օդերեւութաբանական ծառայություններն աշխույժ գործում են աշխարհի շատ երկրներում, որտեղ հասարակական կյանքը դժվար է պատկերացնել առանց սպասվելիք եղանակի մասին համապատասխան տեղեկատվության: Մինչդեռ, եղանակի կանխատեսումը հիշատակած ծառայությունների գործունեության սոսկ մի ոլորտ է, եւ հաշվի առնելով ջրի ֆիզիկական հատկանիշները, արդեն իսկ 1950-ից գոյացել է ջրաօդերեւութաբանության առանձին համակարգ: Այն զբաղվում է ինչպես մթնոլորտում առկա վիճակներով, այնպես էլ երկրի մակերեւույթի ջրային պաշարներով: Բնականաբար՝ նման զբաղվածությունը «ինտերնացիոնալ է» իր բնույթով (քանզի բնական սահմանները միշտ չէ որ համապատասխանում են պետական եզրագծերին) եւ, որպես սրա հետեւանք, ինտեգրացված է: Մարտի 22-ը հայտնի է որպես հիդրոլոգի, իսկ 23-ը՝ օդերեւութաբանի համաշխարհային օր: Ո՞րն է մեր՝ հայաստանյան համապատասխան վարչության տեղը նշված համակարգում եւ ինչպիսի խնդիրներ է այսօր պարտադրված հաղթահարելու այդ վարչությունը:

Երեկ, մարտի 20-ին Հայհիդրոմետ վարչության պետ Գենադի Կոջոյանը հանդիպման էր հրավիրել լրագրողներին, նպատակ ունենալով հաղորդել գեթ ընդհանուր տեղեկություններ հաստատության գործունեության վերաբերյալ: Իրավ, եթե չհաշվենք եղանակի կանխատեսումը, ապա շատերիս համար իրոք «գաղտնիք է» վարչության բուն զբաղվածությունը: Այնինչ, Հայհիդրոմետի գործունեության բազմոլորտ բնույթն ուղղակի պարտադրում է նրան ազգային ծառայության կարգավիճակի: Դատեցեք ինքներդ՝ Սեւանա լճի գերխնդիր, ջրամբարներ եւ Հայաստանի մակերեւութային հոսքեր, ձնահյուսերի վտանգ, հակակարկտային ծառայություն, եղանակի կանխատեսում, օդային հոսանքների կամ մշտական ուղղությամբ փչող քամիների էներգիայի օգտագործում, ռադիացիոն մոնիտորինգ, օզոնի շերտի ուսումնասիրություն, բնապահպանության եւ այլն: Նշված ոլորտները ուղղակիորեն առնչվում են մեր տնտեսության հետ, ունենալով նաեւ գլոբալ ընդգրկում: Ասուլիսից տպավորությունն այն էր, որ այսօր վարչությունը տիրապետում է բազմաբնույթ նյութերի, որոնք այնուամենայնիվ «անպահանջարկ են»: Զարմանալի է, սակայն ստեղծվել է փակուղային իրավիճակ՝ օգտագործման եւ կիրառման կարոտ ամենօրյա տեղեկատվության կարիք չի զգացվում: Ուղղակի անհրաժեշտ է ստեղծել այնպիսի ինստիտուտներ եւ իրավական փաստաթղթեր, որոնք կոչված կլինեն կանոնակարգելու Հայհիդրոմետ վարչության եւ շահագրգիռ կողմի փոխհարաբերությունները: Դա կարող է լինել համապատասխան տեղեկատվության տրամադրում կամ վաճառք, համագործակցության այլ մեխանիզմներ: Այս առումով նշենք, որ Հայհիդրոմետը 1992-ից անդամ է ջրաօդերեւութաբանական համաշխարհային ցանցի, եւ շատ դիտարկումներ կամ հետազոտություններ ապահովվում են համապատասխան մակարդակ: Շատ սերտ կապեր են հաստատված ֆրանսիական Մետեոֆրանս ծառայության հետ: Պարոն Կոջոյանի վկայությամբ, Հայհիդրոմետը արձանագրել է բարձր ցուցանիշներ նաեւ եղանակի կանխատեսման ուղղությամբ, որտեղ արդարացվածությունը 90 տոկոս է:

Այսպես օրինակ՝ մարտի 19-ի ձյունը անսպասելի չէր Հայհիդրոմետի համար, սակայն անակնկալ մատուցեց հասարակությանը՝ եղան ավտովթարներ, վատ էր աշխատում քաղաքային տրանսպորտը եւ այլն: Այս ամենը հետեւանք է համագործակցության պայմանագրային դաշտի բացակայության: ՀՀ իշխանությունները պարտադրված են առավելագույնս օգտագործելու Հայհիդրոմետի ներուժը, այն դարձնելով (կրկնում եմ) ազգային ծառայություն:

Ա. Դ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հայ կյանք

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Փողոցներո՞ւմ է որոշվելու խաբված ավանդատուների ճակատագիրը

ՀՀ Սահմանադրության առաջին հոդվածի վկայությամբ, մեր երկիրը նաև սոցիալական պետություն է, եղած բոլոր հետևանքներով հանդերձ: Լենինը ժամանակին նշել է, որ «իշխանության փոփոխությունը հնարավոր է իրականացնել տասը րոպեում, սակայն դժվարը պահելն է այդ իշխանությունը: Սա նաև ժամանակի խնդիր է»: Հենց այդ «ժամանակի» գործոնը հաճախ դառնում է բախտորոշ, և երբ ամիսների ընթացքում կատարյալ բարեփոխումների շնորհիվ տվյալ երկիրը կարելի է հռչակել որպես «ինքնիշխան, ժողովրդավարական և իրավական պետություն», ապա սոցիալական դառնալու համար հարկավոր են տարիներ: Այսպես օրինակ, գերմանացիները գտնում են, որ աշխարհի առավել զարգացած երկրների շարքում իրենց դաշնությունը միակ սոցիալական պետությունն է, քանզի նրանում գոյություն ունի բնակչության 80 տոկոսը կազմող լավ ապահովված «միջին շերտը», որը հանգիստ ու վստահորեն բավարարում է իր նյութական և հոգևոր պահանջները: Այլ պատկեր է մեզանում, և «սոցիալական» հասկացությունն այստեղ ենթարկված է տնտեսա-քաղաքական մուտացիայի: Հայաստանում «սոցիալական է» այն պետությունը, որն իր հիմնական օրենքում պարտավորություն է ստանձնում հոգ տանել քաղաքացիների տնտեսական և սոցիալական կյանքի բարելավման համար, զորավիգ լինել սոցիալական պաշտպանության կարիք ունեցող քաղաքացիներին... Իրավ, դժվար է ասել, թե Հայաստան աշխարհում որ ապագաներում կգոյանա «միջին շերտը», իրականում հարցն այս է. «սոցիալականի» նույնիսկ հայաստանյան մոդելը սոսկ թառ է, ընդ որում կշիռ չունեցող: Ցավոք, սրա ապացույցները շատ են, և միտքը մանրամասնելու նպատակով այսօր կխոսենք տուժած ավանդատուների հարցի շուրջ: Նախևառաջ, «տուժած ավանդատու» հասկացությունը սոցիալական կարգավիճակ չէ և չի բնութագրվում կոսմոպոլիտ ընդգրկմամբ: Տուժած ավանդատուներ կան Ռուսաստանում, և այնտեղ պետությունը ոչ միայն «հոգ է տանում», այլ և գործնականում հատուցում է քաղաքացիների նյութական կորուստը: Տուժած ավանդատուներ կան նաև Ալբանիայում, նրանց պայքարը արդեն իսկ ստացել է քաղաքական-հեղաշրջական երանգ: Անշուշտ, քաղաքականությունն ու տնտեսությունը խիստ փոխկապակցված ոլորտներ են:

Հայաստանյան «խաբված ավանդատուները» պետության կողմից լքված և մի կողմ նետված բազմություն են, որն, ի դեպ, կազմում է մեր բնակչության շուրջ 10 տոկոսը: Այս առումով կարևոր է նաև ժամանակի հանգամանքը, այսինքն երբ և ինչ պայմաններում է մեր քաղաքացին դարձել ավանդատու: 1992-93 թթ. էր, փլուզված տնտեսություն, գործազրկություն, որը թափանցել էր բոլոր բնագավառները, նյութական անապահով վիճակ... Ճիշտ այդ ժամանակ զանգվածային արտագաղթ, անգործ թափառականներ և նման պայմաններում նոր և ոչ վատ վճարովի հաստիքներ ուժային նախարարություններում: Ով չառավ կուտը, նա մնաց անգործ: Եվ այս պայմաններում բնազդաբար դարձած հասարակությունը, պատրաստված լինելով հետևելու գոյատևման հոտառությանը, ստիպված եղավ վաճառել ինչ հնարավոր է և դառնալ ավանդատու, որպեսզի հետո դառնա... խաբված: Ամիսների ընթացքում ինչ-ինչ պատճառներով առկախվեց մի շարք բանկերի և այլ ֆինանսավարկային կազմակերպությունների գործունեությունը: «Հայկ» կոոպերատիվ բանկ, «Նաիրի 92», «Իսթբանկ» և «Արմենիա» բանկերը, «Կիլիկիա», «Մերկուրի», «Առագաստ» կոնցեռնները, «Արմենտուրս», «Նորինվեստ», «Էներգան» ինվեստիցիոն ընկերությունները և այլն: Գոյացավ տուժած ավանդատուների շուրջ 80 հազարանոց բանակ, որի մասին պետությունը առ այսօր «հոգ է տանում»: Ի դեպ, ներկայումս առկա է իրավական կամ օրենսդրական այն դաշտը, որի վրա և գործադիր մարմինները կարող են իրենց լուման ներդնել սոցիալական պետության ստեղծման գործընթացում: Կա ՀՀ նախագահի 1994-ի նոյեմբերի 16-ի հայտնի հրամանագիրը, կա նաև «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» օրենք, կա վերջիվերջո Սահմանադրություն: Այնուամենայնիվ, ստացվում է, որ ՀՀ գործադիր մարմինները ունակ չեն օգտագործելու եղած իրավական փաստաթղթերը և ակամա եզրահանգում ես, որ ինչքան անհաջող է մեր խորհրդարանը, տասնապատիկ անհաջող և հետևաբար մեր պայմաններում ավելի զորեղ են ՀՀ գործադիր և դատական իշխանությունները:

«Արմենիա» բանկի պարագան առավել ամենացայտուն օրինակն է: Շուրջ 2.5 տարի է, ինչ թալանված ավանդատուները պատրաստված են միայնակ ուժերով շարունակելու իրենց պայքարը հավաքվելով բակերում և փողոցներում: Մի՞թե այդպես է որոշվելու նրանց ճակատագիրը քաղաքի նրբանցքներում և փակուղիներում: «Արմենիա» բանկը հավաքել էր ավանդատուների ամենախոշոր բազմությունը (շուրջ 13-14 հազար հոգի), գործում էր ՀՀ կենտրոնական բանկի արտոնագրով և չուներ ոչ գրավատան, ոչ այլ մի կազմակերպության կարգավիճակ: 1991-ի հուլիսի 1-ի դրությամբ «Արմենիա» ազգային բաժնետիրական բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմում էր 1.8 մլրդ ռուբլի, և դա այն ժամանակ, երբ ՀՀ ԿԲ-ի համապատասխան ցուցանիշը 1 մլրդ ռուբլի էր: «Արմենիա» բանկի հիմնադիր Ալբերտ Սիմոնյանը ԽՍՀՄ հայտնի բանկիրներից էր, որն այսօր Արթիկի կալանավայրում է: Բանկը դադարեց գործելուց 1994-ի նոյեմբերին, երբ արդեն շուրջ 8 ամիս «Արմենիայի» տերն էր ՀՀ ԿԲ-ի նշանակած բանկի ժամանակավոր վարչությունը: Ի՞նչ է կատարվել այդ ամիսների ընթացքում և դրանից հետո պարուրված է անթափանց մշուշով: Փաստ է: Միակ պատասխանն այն է, որ «կլինի առգրավված ունեցվածքի աճուրդ, և գումարը կբաշխվի ավանդատուներին»: Համեմատության կարգով նշենք, որ ՌԴ արդեն նախկին կառավարությունը (որից այդքան դժգոհ էր ռուս հասարակությունը), երկու շաբաթը մեկ հաշվետու էր լինում իր քաղաքացիներին անդրադառնալով նաև խաբված ավանդատուների հարցին: Մեզանում 2 տարիների ընթացքում ոչ մի հաշվետվություն, ոչ մի խոսք անգամ: Մինչդեռ գործում է «Արմենիա» բանկի լուծարային հանձնաժողով, որն, ի դեպ, ոչ մի վստահություն չի ներշնչում ավանդատուներին:

Ահա սա է մեր «սոցիալական պետությունը» և մեր պետական մոտեցումը: Գեթ մեկ անգամ բարձր կոչվող ամբիոնից ոչ մի իշխանավոր իր պարտքը չի համարել խոսել այդ մասին, պարզաբանումներ մտցնել, գործնական ինչ-որ խորհուրդ տալ: Քար լռություն, կարծես խնդիր չկա: Ուստի և բնական է, որ ստեղծված պայմաններում ավանդատուները ստիպված եղան վարել ինքնուրույն հետաքննություն, որի վերջին արտացոլանքը եղավ անցյալ շաբաթ ՀՀ գերագույն դատախազ Արտավազդ Գևորգյանին հասցեագրված դիմումը: Դիմումի մեկ օրինակ (տեղեկացնելու կարգով) հանձնվեց նաև «Ազգի» խմբագրությանը: Զավեշտական մի բան. մեր ավանդատուներն արդեն երկու տարի վարում են հետաքննություններ և նշված ժամկետում բավական հմտացել են: Լավ կլիներ, որ «գործին կցվածները» լինեին այդչափ հմուտ: Այսպես.

«Ավանդատուները լուծարային խմբի գործունեությունը քննարկելով պարզեցին, որ գույքագրացուցակում կանխամտածված ձևով չէր մտցվել գույքի նշանակալի մասը, ինչպես օրինակ.

1. 15 ավտոմատ, որոնք բանկը գնել էր պահակային ծառայության համար:
2. Բուլդոզեր 473 կոմացու տիպի:
3. Բաղնիք-լվացքատուն 2 հեկտար հողամասով և արտադրական սարքավորումներով, Արզնիում:
4. Բնակելի շենք Մասիսում:
5. Գորգագործական հաստոցներ...
6. Ծխագույն ապակի, 24 բեռնարկղ:
7. «Իջևան» գորգեր (նոր), 70 հատ (գույքագրացուցակում նշված է ընդամենը 5 հատ):
8. Բալահովիտի բազայի 4 շինություններ:
9. «Արմենիա» բանկի շենքը»:

Բնականաբար հարց է ծագում, որտե՞ղ այս տվյալները: Պարզվում է, որ տվյալները հենց «առաջին ձեռքից են» նրանցից ովքեր այսօր կալանավայրերում են: Այդ իսկ պատճառով, ավանդատուները «խնդրում են լսել վկաներ Ա. Զաքյանին՝ «Արմենիա» բանկի փաստաբանին, 2-րդ մասնաճյուղի ղեկավար Ք. Մկրտչյանին, Մ. Սիմոնյանին, որոնք կարող են չգրանցված գույքի ցուցակը»: Գուցե գողը տանը, սխալվում են ավանդատուները... Սակայն փոխարենը անորոշ լռություն: Եվ այս ամենը, նկատենք, այն պայմաններում, որ խնդրի լուծման համար իրոք ստեղծված է իրավական դաշտ: Ստացվում է, որ մեր գործադիր մարմինները կամ գործունակ չեն և կամ շահագրգռված չեն լուծելու խնդիրը: Ինչո՞ւ...

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ԵԿԵՂԵՑԻ

Կաթողիկոսի անկարողության դեպքում աթոռակալ է ընտրվելու

Հարցազրույց Ամերիկայի Արևմտյան թեմի առաջնորդ Վաչե արք. Հովսեփյանի հետ

— Սրբազան հայր, ՀՀ նախագահը երբ հանդիպեց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի և բարձրաստիճան հոգևորականների հետ, քննարկվեց նաև Հայոց եկեղեցու սահմանադրությունում կատարվելիք փոփոխությունների հարցը: Ի՞նչ փոփոխությունների մասին է խոսքը:

— Վստահ եմ, որ մեր ժողովրդին ծանոթ է այն սահմանադրությունը, որով առաջնորդվում է Հայոց եկեղեցին: Դժբախտաբար, գործող սահմանադրությունը պարտադրված է Հայաստանին ռուսական կայսրի կողմից «Պոլոժենիա» անունով, իսկ Պոլսի պատրիարքությանը պարտադրված էր թուրքական կայսրության կողմից, որը հայտնի է «Ազգային սահմանադրություն» անունով: Երկու սահմանադրություններն էլ չեն բավարարում մեր եկեղեցու պահանջները: Ժամանակին սահմանադրության ծրագիր են մշակել Տիրան արքեպիսկոպոս Ներսոյանը և Պոլսո պատրիարք Շնորհք Գալուստյանը: Վերջին տարիներին էլ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Վեհափառը ինձ էր հանձնարարել այդ ծրագրի մշակումը: Այսօր մի հանձնախումբ աշխատում է նոր սահմանադրության նախագծի վրա, որն առիթին գումարվելիք ԳՀԽ-ի (Գերագույն հոգևոր խորհուրդ) ժողովում կներկայացվի: Վստահ եմ՝ կմշակվի այնպիսի մի սահմանադրություն, որը կբավարարի մեր եկեղեցու վարչական բնականոն գործունեությունը: Կատարվելիք փոփոխությունները շատ են, օրինակ, Վեհափառի առողջությանը վերաբերող հարցը: Ինչպես գիտեք, Ամենայն հայոց կաթողիկոսն ընտրվում է ցկյանս, և ծերության տարիներին հնարավոր է, որ անկարող լինի վարչական աշխատանքով զբաղվելու: Այդպես պատահեց նաև երջանկահիշատակ Վազգեն Վեհափառի հետ: Նրա կյանքի վերջին երկու տարիներին անիշխանության, բարձիթողի վիճակ էր: Այսօրվա սահմանադրության մեջ մենք հատուկ կետ ենք մտցրել, որ երբ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի առողջությունը անբավարար է դառնում, ապա հրավիրվում է երեք մասնագետ բժիշկներից բաղկացած հանձնախումբ, ախտորոշելու, թե կաթողիկոսի հետագա գործունեությունը արդյո՞ք նպատակահարմար է: ԳՀԽ-ն ժողով է գումարում և ընտրում կաթողիկոսի աթոռակալ, որը կարող է շարունակել Ամենայն հայոց կաթողիկոսի գործունեությունը, մինչև նրա մահը:

— Հաջորդ ԳՀԽ-ի նիստը ե՞րբ է հրավիրվելու և ի՞նչ հաճախականությամբ է գումարվելու:

— Ինչպես գիտեք, ԳՀԽ-ում կան անդամներ Հայոց եկեղեցու արտասահմանի թեմերից: Բնականաբար, անհրաժեշտություն է առաջանում հաճախ ճամփորդելու՝ ԳՀԽ-ի նիստերին ներկա գտնվելու համար: Հաջորդ ժողովը գումարվելու է ապրիլին: Վեհափառ հայրապետը ծրագրել է գումարել ներկայացուցչական ժողով, որին մասնակցելու են թեմերի առաջնորդները և յուրաքանչյուր թեմերից մեկական ներկայացուցիչ: Ներկայացուցչական ժողովի նպատակն է ուսումնասիրել բոլոր այն հարցերը, որոնք վերաբերում են մեր եկեղեցուն:

— Նախկինում ԳՀԽ-ում աշխարհական անդամներ ընդգրկված չեն եղել: Սովետական կառավարությունը ընդունեց նման որոշում: Դուք ինչպե՞ս եք գնահատում այդ երևույթը:

— Ես կարծում եմ, որ աշխարհական անդամների ներկայությունը ԳՀԽ-ում օգտակար է, քանզի մեր եկեղեցու ուժը կրոնականի և աշխարհականի համագործակցությունն է: Իսկ այսօրվա ԳՀԽ-ի անդամները հավատացյալ, գիտակից, կարող ուժի տեր մարդիկ են, որոնց ներդրումը ակնառու է: Ինչպես թեմական խորհուրդը կազմված է հոգևորական և աշխարհական անդամներից, միանգամայն դրական է, որ ԳՀԽ-ում էլ ընդգրկված լինեն ազգային մտածողության, եկեղեցուն մոտ կանգնած աշխարհական մտավորականներ:

— Այսօր Հայոց եկեղեցուն և հայ ժողովրդին մեծապես հուզող հարցն է Ամենայն հայոց կաթողիկոսության և Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության փոխհարաբերությունը: Ի՞նչ է արվում աթոռների միության հարցում:

— Հայ եկեղեցու միությունը նշանակում է ոչ միայն եկեղեցու, այլև հայրենիքի զորացում, և մենք բոլորս երջանիկ պիտի լինենք այդ գեղեցիկ օրը տեսնելու համար: Նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը նույնպես շատ մտահոգ է այդ հարցի կապակցությամբ և ամեն առիթով ոչ միայն հետաքրքրվում, այլև ճիգ է գործադրում, որ երկու աթոռների փոխհարաբերությունները ընթանան եղբայրական, բարեկամական, փոխզիջման հողի վրա: Աշխատանք է տանում Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի միաբանությունը Ամենայն հայոց կաթողիկոսի գլխավորությամբ, հուսալով, որ մի գեղեցիկ օր Գարեգին Ա և Արամ Ա կաթողիկոսները պիտի կարողանան հարթել և լուծել Հայոց եկեղեցու առջև ծառացած այդ կենսական ու կարևոր հարցը: Շուտով Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ն նշանակելու է երեք հոգուց բաղկացած մի հանձնախումբ, որը Մայր աթոռի կողմից հաստատված հանձնախմբի հետ պետք է բանակցի: Կարող եմ վկայել, որ Գարեգին Վեհափառի ընտրությունից հետո շատ բան փոխվեց մեր թեմերում: Օրինակ, իմ թեմում ես երբեք չէի արտոնի՝ Անթիլիասի հոգևորականը թեմապատկան որևէ եկեղեցու արարողության մասնակցեր: Այսօր տարբեր է: Ես հրավիրել եմ Տաթևի սրբազանին մեր եկեղեցում պատարագ մատուցելու, ես իրենց եկեղեցում եմ պատարագ մատուցել: Կարող եմ վստահեցնել, որ կրոնական տեսակետով մենք մեր կարելին արել ենք, և ես կոչ եմ անում, որ քաղաքական կուսակցությունները, հատկապես, Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսությունում ՀՅԴաշնակցությունը իր քաղաքական ծրագրերը լուծելու համար իբրև հենարան եկեղեցին է օգտագործում, ժամանակն է, որ հրաժարվեն և թույլ տան եկեղեցին զբաղվի հոգևոր, մշակութային, ազգային-բարեգործական ու կրթական հարցերով: Վարդանանց պատերազմի ժամանակ էլ քաղաքական կազմակերպությունները բաժանված էին, սակայն եկեղեցին բաժանված չէր, և բոլորը Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնում էին ծունկ իջնում և իրենց աղոթքը կատարում որպես մեկ սիրտ, մեկ հոգի: Ուստի այսօր յուրաքանչյուրը պետք է զբաղվի միայն իրեն վերաբերող հարցերով, և եթե չի կարող բարի գործով օգնել կողքինին, ապա գիտակցություն ունենա չխանգարելու:

ՍԻԼՎԱ ՍՈՒՔԻԱՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

1997 թվականի մարտի 15-ին Արաբական Միացյալ էմիրությունների մայրաքաղաք Աբու Դաբիում բացվեց սպառազինությունների ցուցահանդեսը, որին մասնակցում էին տարբեր երկրների, մասնավորապես Արեւմուտքի, մի քանի տասնյակ խոշոր ընկերություններ: Մասնակիցների մրցակցությունը, բերեւս, գլխավորապես ընթանալու է հանուն ամենախոշոր համաձայնագրի (6 մլրդ դոլար արժողությամբ), ո- մարդկային հսկայական կորուստներ, ակնհայտորեն թուլացան, մինչդեռ այդ երկրների համագործակցությունը տարածաշրջանային հարցերում, ըստ հավանականության, ապահովելով այստեղ խաղաղություն ու կայունություն, բերեւս բացառեր նաեւ երրորդ պատերազմը: Նշենք նաեւ, որ Իրաքը Իրանի դեմ պատերազմում գերազանցապես վայելում էր հենց Քուվեյթի նյութական ու բարոյական աջակցությունը: Երրորդ, Իրաք-Քուվեյթ պատերազմի երկկողմ սանձահարման քաղաքականության լույսի ներքո: Սեմինարի մասնակիցների գերակշռող մեծամասնության կարծիքով, այդ քաղաքականությունը համընթաց չլինելով Ռուսաստանի, Ճապոնիայի եւ ասիական այլ երկրների, ինչպես նաեւ Եվրոպայի շահերին, տապալվեց:

Փորձագետներից ոմանք Պարսից ծոցի երկրների սպառազինություններ ի նման պահանջարկը բացատրում են 1991 թ. ծոցի երրորդ պատերազ-

ԱԲՈՒ ԴԱԲԻ

Պարսից ծոցի երկրները սպառազինվում են

րով ԱՄէ-ն նպատակադրված է գնելու 80 ռեակտիվ ռազմական ինքնաթիռներ: Զարգ է ծագում. ԱՄէ-ն, որը շուրջ 2 միլիոն բնակիչ ունի, ընդ որում դրա 3 քառորդը օտարերկրացիներ են, ինչ նպատակով է այդպես զինվում, հաշվի առնելով նաեւ այն, որ ԱՄէ-ն ռազմական պայմանագրեր է կնքել ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսիայի հետ, իսկ 1996 թվականի նոյեմբերի վերջին Աբու Դաբիի եւ Լոնդոնի միջեւ կնքվեց պաշտպանության համաձայնագիր, ըստ որի վերջինս պարտավորվում է պաշտպանել ԱՄէ-ի ինքնիշխանությունը եւ տարածքային ամբողջականությունը: Այդ պայմանագրով նախատեսվում է նաեւ սպառազինությունների գնում:

Պարսից ծոցի արաբական մյուս երկրները եւս այս ասպարեզում հետ չեն մնում ԱՄէ-ից: Այսպես օրինակ, 200 հազար բնակչությամբ Կատարը միայն 1996 թվականի նոյեմբերին Մեծ Բրիտանիայից զենք գնելու 800 միլիոն դոլար արժողությամբ պայմանագիր է ստորագրել, իսկ էր Ռիադի վերջին առաջարկը 1997 թ. փետրվարին ԱՄՆ-ից 102 F-16 ռազմական ինքնաթիռներ գնելու վերաբերյալ էր: Մասնագետների կարծիքով, առաջարկված այս խոշոր գործարքի արժեքը, պահեստամասերի գնման եւ ռազմական խորհրդականների ծախսերը ներառյալ, շուրջ 15 մլրդ դոլար կկազմի:

Այժմ անդրադառնանք Պարսից ծոցի շրջանի երկրների նման տեմպերով սպառազինվելու պատճառներին ու հետեւանքներին:

Նավթը աշխարհի տնտեսության մեջ որոշիչ դեր ունի եւ առնվազն մինչեւ 21-րդ դարի առաջին կեսը գործելու է որպես տնտեսական կարեւոր լծակ եւ ռազմավարական հզոր գործոն: Նման իրավիճակում Պարսից ծոցի շրջանը, որտեղ գտնվում է աշխարհի նավթի պաշարների ավելի քան երկու երրորդը, ընդ որում ՄԱԿ-ի նույն թվականի տվյալների համաձայն, հաշվի են առնված միայն շրջանի 5 երկրների պաշարները՝ Սաուդյան Արաբիա (26,1 տոկոս), Իրաք (10 տոկոս), ԱՄէ (9,8 տոկոս), Քուվեյթ (9,7 տոկոս) եւ Իրանը (8,9 տոկոս), իսկ գազի պաշարների՝ 30 տոկոսը, խիստ կարեւորվում է արդյունաբերական երկրների, մասնավորապես՝ ԱՄՆ-ի համար: Քանի որ, ըստ նույն աղբյուրների, Պարսից ծոցի պաշարները 97 տարի կբավարարեն, մինչդեռ ԱՄՆ-ի պաշարները ընդամենը 9 տարվա տեւողություն կարող են ունենալ: Հետեւաբար, միանգամայն տրամաբանական է, որ Վաշինգտոնը Պարսից ծոցը համարում է իր կենսական շահերի շրջանը: Ուստի այդ, ինչպես նաեւ շրջանի երկրների թելադրանքով է պայմանավորված շրջանի անվտանգության ու կայունության հույժ կարեւորությունը:

Գաղութատիրական ուժերը շրջանից հեռացան՝ հիմնականում նորաստեղծ 8 երկրների միջեւ թվով 12 տարածքային չլուծված խնդիրներ «ժառանգություն» թողնելով: Խնդիրներ, որոնցից յուրաքանչյուրը շրջանի խաղաղությանն ու կայունությանը սպառնացող ներուժ է եւ «անհրաժեշտության» դեպքում արտաքին կամ ներշրջանային ուժերի հրահրմամբ կարող է վերածվել ռազմական բախումների կամ ճգնաժամային իրավիճակ ստեղծել շրջանում: Շրջանում բռնկված երկու պատերազմները՝ Իրան-Իրաք (1980-88 թթ) եւ Իրաք-Քուվեյթ (1990-91 թթ.) դրա վառ ապացույցն են: Առաջին դեպքում շրջանի երկու խոշորագույն պետությունները կրելով տնտեսական, ռազմական եւ

արդյունքում արտաքին ուժերը տեղակայվեցին շրջանում եւ ռազմական բազմաթիվ պայմանագրեր կնքվեցին շրջանի երկրների եւ Արեւմուտքի, մասնավորապես ԱՄՆ-ի միջեւ: Այլ կերպ ասած, Պարսից ծոցի նավթի վրա վերահսկողություն սահմանելու ԱՄՆ-ի ձգտումը, կարելի է ասել, որոշ չափով իրականացավ: Թեեւ կասկածից վեր է, որ Վաշինգտոնը, եթե ձգտեր հասնելու Բաղդադ, կտապալեր Սադդամ Հուսեյնի վարչակարգը՝ Իրաքում հաստատելով արեւմտամետ վարչակարգ, սակայն այս դեպքում մեծ հավանականությամբ կվերանար նաեւ օտարերկրյա ուժերի ներկայության անհրաժեշտությունը շրջանում, ինչպես նաեւ կտրուկ կնվազեր զենքի պահանջարկը:

Շրջանի սպառազինման մյուս կարեւոր գործոնը Իրանի Իսլամական Հանրապետությունն է, որը Արեւմուտքի կողմից մեղադրվում է իսլամական հեղափոխության «արտահանման», շրջանի երկրների ընդդիմությանը սատարելու, ինչպես նաեւ ծավալապաշտության մեջ: 1992 թվականին միջազգային քաղաքականության միջոցները մեծ աղմուկ բարձրացրին Իրանի աննախադեպ սպառազինվելու առնչությամբ, ընդգծելով, որ Թեհրանը նաեւ միջուկային զենք ձեռք բերելու ջանքեր է գործադրում: Միաժամանակ ասպարեզ իջեցվեց նաեւ Իրանի համար ռազմավարական մեծ նշանակություն ունեցող Պարսից ծոցում գտնվող երեք՝ Աբու Մուսա, Մեծ եւ Փոքր Թոնբյան կղզիների հարցը, որոնց նկատմամբ պահանջատիրական հավակնություններ ունի նաեւ Աբու Դաբին: Վերջինս այս հարցի միջազգայնացման ուղղությամբ լուրջ ջանքեր գործադրեց: Իրադարձությունների նման զարգացումը հանգեցրեց Պարսից ծոցի եւ արեւմտյան երկրների, անգամ Ռուսաստանի, զենքի գնման վերաբերյալ բազմաթիվ համաձայնագրերի ստորագրմանը:

1993 թվականի մայիսի 18-ին նախագահ Բիլ Քլինթոնի նախկին Ազգային անվտանգության խորհրդում նախկին խորհրդական եւ այժմ Իսրայելում ԱՄՆ-ի դեսպան Մարտին Ինդայքը պաշտոնապես հայտարարեց «երկկողմ սանձահարման» քաղաքականության «ծնունդը» որպես 1971 թվականից Պարսից ծոցից Մեծ Բրիտանիայի հեռանալուց ի վեր այս շրջանում ԱՄՆ վարած քաղաքականության տրամաբանական շարունակություն, այդ քաղաքականությունը պատճառաբանելով Թեհրանի եւ Բաղդադի՝ շրջանի համար ռազմական սպառնալիք լինելու հանգամանքով: Քաղաքական դիտորդներից ոմանք այդ քաղաքականությունը գնահատում են Իրանի դեմ ուղղված քայլ: «Մոնդը» իր 1995 թ. հունիսի 7-ի համարում այս առնչությամբ նշել է. «ԱՄՆ-ն Իսրայելի աջակցությամբ հորինեց երկակի սանձահարման քաղաքականությունը եւ որպես լծակ գործի է դրել Իրանի դեմ»:

Երկկողմ սանձահարման քաղաքականության բուն նպատակը, թերեւս Իրանին եւ Իրաքին տեխնոլոգիապես եւ տնտեսապես արգելափակելն է եւ միջազգային ասպարեզում մեկուսացնելը: Սակայն այդ քաղաքականությունը թերեւս տապալված պետք է համարել: Նման գնահատական այս քաղաքականությանը տրվել է նաեւ 1996 թ. նոյեմբերի 27-ին Մեծ Բրիտանիայի Միջազգային հարաբերությունների արքայական ինստիտուտի կողմից «Միջազգային գործարքները եւ ազգային շահերը» թեմայով սեմինարում, որտեղ քննարկումների առանցքն էր Պարսից ծոցի իրավիճակը

մից հետո Պարսից ծոցի «Համագործակցություն» կազմակերպության անդամների շրջանային անվտանգության կայուն կառույց ստեղծելու անկարողությամբ: Այնուամենայնիվ, Իրանի սպառազինվելու սպառնալիքը առաջնային գործոն է դիտվում այս հարցում, երբ 60 մլն բնակչություն ունեցող Իրանի ռազմական հատկացումները Պարսից ծոցի երկրների համեմատությամբ աննշան են: Ըստ արեւմտյան աղբյուրների, դրանք կազմում են շուրջ 3,5 մլրդ դոլար:

Այժմ Պարսից ծոցի արաբական երկրները նավթի արդյունահանության շնորհիվ ի վիճակի են սպառազինվելու *վերոհիշյալ ծավալներով: Սակայն դա կատարվում է նաեւ ի հաշիվ սոցիալական հատկացումների, իսկ նման քայլը, բնականաբար, հանգեցնում է բնակչության դժգոհությանը, ինչը այսօր վերագրվում է Իրանի «միջամտությանը» այդ երկրի ներքին գործերին: Բայց նման բացատրությունները դժգոհությունների ավելի հզոր ալիքների դեպքում հազիվ թե «արդարացվեն», քանզի չի բացառվում, որ կուտակված սպառազինությունը կհայտնվի ընդդիմության ձեռքին, որը ոչ միայն երկրի իշխանություններին է դեմ: Բացի այդ, հաշվի առնելով շրջանի երկրների միջեւ առկա տարաձայնությունները, հավանական է, որ գնված զենքը այդ երկրներն ուղղեն միմյանց դեմ, ինչը ոչ միայն կխաթարի շրջանի խաղաղությունը, այլեւ լրջորեն սպառնալու է նավթի արտահանման գործին: 1996 թ. նոյեմբերի վերջին Բահրեյնի եւ Կատարի փոխհարաբերությունները, որոնց միջեւ եւս առկա են տարածքային խնդիրներ, խիստ սրվեցին եւ զգալի մեծացավ ռազմական բախումների հավանականությունը: Ուստի զենքի անսահմանափակ կուտակումները շրջանում տիրող իրավիճակի առկայությամբ մտահոգության տեղիք են տալիս բոլորին: Թերեւս այս հանգամանքով կարելի է բացատրել Իրանի նկատմամբ Արեւմուտքի դիրքորոշման որոշ փոփոխությունները: Այսօր հայտնի իրանագետ Ֆրեյդ Հոլիդեյի կարծիքին են արեւմտյան քաղաքական շրջանակներից շատերը: Ըստ Հոլիդեյի, Իրանը վերջին 200 տարվա ընթացքում հարձակողական որեւէ քայլ չի կատարել եւ չի սպառնում որեւէ երկրի: Բայցեւայնպես, քանի դեռ չեն ճանաչվել Իրանի օրինական շահերը շրջանում՝ նրա անվտանգության առումով, այստեղ անվտանգության մասին խոսելն անիմաստ է: Ելնելով վերոհիշյալից, թերեւս, պատահական չպետք է համարել նաեւ ԱՄՆ-ի ամենից հակաիրանական շրջանակների տեսակետների նշմարելի փոփոխությունը: ԱՄՆ 10 սենատորներ, այդ թվում դ'Ամատոյի օրենքի (Իրանի դեմ տնտեսական պատժամիջոցների կիրառման օրենք) հեղինակ Ալֆոնս դ'Ամատոն ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնին ուղղված նամակում պետք կրկին Թեհրանին մեղադրել է հարեւան երկրների վարչակարգերի տապալմանը ձգտելու, ահաբեկչությունը հովանավորելու, միջուկային զենքի տիրելու եւ միջինարեւելյան խաղաղության գործընթացին դեմ լինելու մեջ, սակայն ընդգծում է նաեւ, որ «մենք խորապես համոզված ենք, որ ԱՄՆ-ն կարող է Իրանում ժողովրդավար ուժերին աջակցել նրանց խրախուսելով: Հզոր եւ ազատ Իրանը՝ ի նպաստ ԱՄՆ-ի հեռահար ռազմավարական շահերի: ԱՄՆ-ն Իրանի ժողովրդին կասատարի իր ցանկացած կառավարությունն ազատորեն ընտրելու հարցում»:

ԼՈՒՍԱ ԲԵԳԻՋԱՆՅԱՆ

ԱՇԽԱՐՀ

Ռուսաստանի զինուժը այս տարի կկրճատվի 200 հազար մարդով

19 ՄԱՐՏ, ՊՊ. Ինտերֆաքս գործակալությանը Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարությունում հայտնեցին, որ նախագահ Ելցինը օրերս հաստատել է զինվորական գերատեսչության ղեկավար մարմինների կառուցվածքը: Ստեղծվել է նախարարի տեղակալի 2 նոր պաշտոն: Նույն հրամանագրով որոշվել է բանակում եւ նավատորմում կատարվելիք կրճատումների չափը: Այս տարի զինված ուժերից կհեռանա 200 հազար մարդ:

ՄԱԿ-ին Ադրբեջանի պարտքի մարումը՝ ժամանակի խնդիր

ԲԱՔՈՒ, 19 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ-ANS-PRESS: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի եւ երկրի վարչապետ Արթուր Ռասիզադեի մասնակցությամբ լուծվում է ՄԱԿ-ի անդամակցության համար հանրապետության պարտքի մարման հարցը, որի գումարը կազմում է 3.4 մլն. դոլար: Այդ պարտքի վճարման հնարավոր տարբերակների թվում ենթադրվում է որոշակի ժամկետով վճարման հետաձգումը, պարտքի մասնակի մարումը կամ դրա չափերի կրճատումը: Անդամավճարների չմարման դեպքում հանրապետությունը ինքնաբերաբար զրկվում է այդ կազմակերպության գլխավոր վեհաժողովում ձայնի իրավունքից, որի նիստը կայանալու է ընթացիկ տարվա սեպտեմբեր-դեկտեմբերին:

Թուրքիա. Քրդերին սպանած ոստիկաններն ու զինվորները կդատվեն

19 ՄԱՐՏ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Թուրքիայի բանակի եւ ոստիկանության 65 անդամներ ենթարկվելու են դատի՝ քուրդ 10 բանտարկյալների սպանելու մեղադրանքով: Քուրդ բանտարկյալները սպանվել են անցյալ տարի Դիարբեքիրի բանտում տեղի ունեցած ապստամբության ժամանակ: Թուրք զինվորականներն ու ոստիկանները մեղադրվում են իրագործված սպանությունների եւ իրենց իրավունքները չարաշահելու մեջ: Թուրքիան մինչեւ այժմ դժկամություն է ցուցաբերել անվտանգության իր ուժերի աշխատակիցներին պատժելու հարցում, երբ խոսքը վերաբերել է PKK-ի պարտիզանների սկսած 12-ամյա բախումներին: Մեկ այլ հաղորդագրության համաձայն, թուրքական ուժերի հետ տեղի ունեցած բախումների արդյունքում երեկ 30 քուրդ սպանվեց: Պաշտոնատար անձանց խոսքերով, նրանց մեծ մասը սպանվել է ռազմաօդային հարձակման հետեւանքով:

Աում Սինրիկյոյի դատավարությունը՝ տապալման եզրին

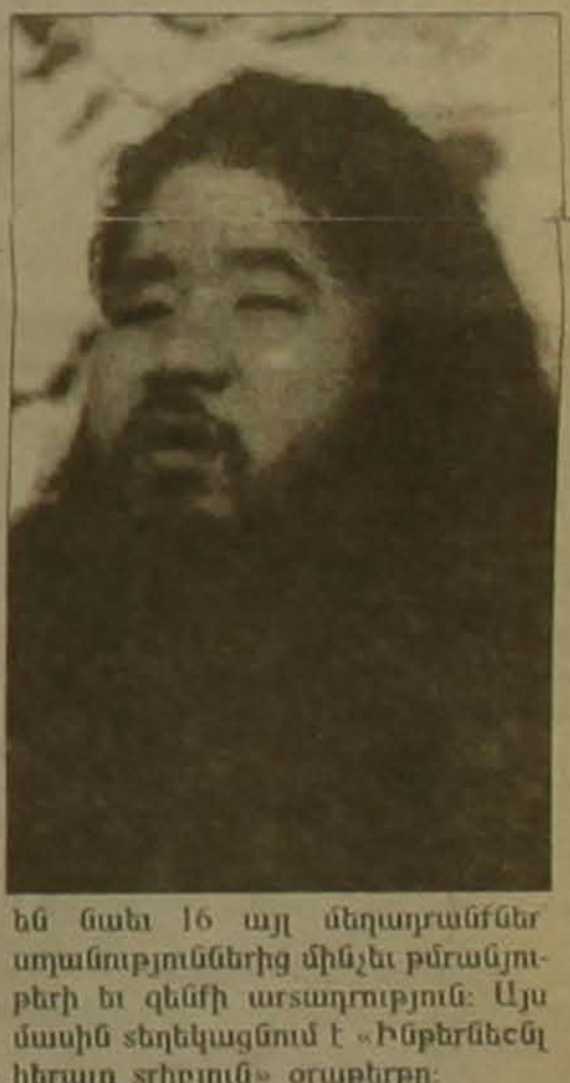

1995 թ.-ի մարտին Տոկիոյի մետրոյում թունավոր գազից 12 մարդու սպանության եւ ավելի քան 6000-ի ծանր թունավորման մեջ կասկածվող Աում Սինրիկյո կրոնական կազմակերպության ղեկավար Շոկո Ասահարայի դատավարությունը տապալման եզրին հայտնվեց, երբ դատարանի նշանակած դատապաշտպանները հրաժարական ներկայացրեցին մերժելով կատարել իրենց պարտականությունները: «Մեր ամենամեծ անհանգստությունն այն է, որ դատարանը փորձում է դատավարությունն առաջ տանել՝ հենվելով հասարակության այն կանխակալ վերաբերմունքին, թե իբր Ասահարան մեղավոր է», ասում է Ասահարայի դատապաշտպան նշանակված Օսամա Վաթանաբեն: Մենք մտադիր չենք դատարանում սոսկ զարդարանք լինել»:

Դեռեւս պարզ չէ, թե արդյոք Տոկիոյի օկրուգային դատարանը կընդունի՞ այդ հրաժարականը: Վաթանաբեի թիմը անցած տարի էր նշանակվել Ասահարայի շահերը դատարանում պաշտպանելու համար: Սինրիկյոյի ղեկավարին ներկայացվել են նաեւ 16 այլ մեղադրանքներ սպանություններից մինչեւ թմրանյութերի եւ զենքի արտադրություն: Այս մասին տեղեկացնում է «Ինթերնեշնլ հերալդ տրիբյուն» օրաթերթը:

ԱՐ. Մ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Սարդինիա. Իտալա-ամերիկյան զորավարժություններ

Սարդինիա կղզում ամերիկացի եւ իտալացի զինվորականները վերջերս համատեղ զորավարժություն են անցկացրել՝ վտանգի դեպքում մեջբերկրածովյան որեւէ երկրից ամերիկացիներին տարահանելու նպատակով: Ամերիկյան հատուկ ուժերի առաջադրանքն էր որոնել եւ խմբավորել երկրից հեռացողներին՝ մինչեւ ուղղաթիռներով նրանց տարահանելը: Զորավարժությունը, պատասխանատուների վկայությամբ, անցավ աննախադեպ հաջողությամբ...

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

ԱՄՆ նախագահի ճաշը պարունակում է ընկույզ, չամիչ, ելակ եւ բանան

ՄՈՍԿՎԱ, 19 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Սենսացիոն եղավ ԱՄՆ թիվ մեկ մարդու դիետայի դեղատոմսի մասին տեղեկությունը: Միացյալ Նահանգների նախագահի ողջ ճաշի բաղադրությունը կազմում է ընկույզի, չամիչի չոր խառնուրդ, գոմարած ելակ եւ բանան: Գալիք մի քանի օրը Բիլ Քլինթոնն անցկացնելու է առանց մսեղենի, յուղային սննդի եւ ալկոհոլային խմիչքների ինչպես շատ ուղափառ քրիստոնյաներ, որոնք այդ օրը պահում են Մեծ պասը: Ի դեպ, Սպիտակ տան տերը դիմել է այդ քայլի ոչ թե հոգու փրկության համար: Խիստ դիետան նրան պարտադրել են բժիշկները: Նրանք վախենում են, որ պարտադիր անշարժունակությունը, իսկ Քլինթոնը ժամանակավորապես փոխադրվում է հաշմանդամ սայլակի օգնությամբ, կբերի նախագահի քաշի կտրուկ աճ, քանզի նա ի ծնե հակված է գիրության

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Իտալիայի Լոմբարդիա նահանգի Բերգամո քաղաքում է ծնվել Գաետանո Դոնիցետտին 1797 թվականին... Մեծ իտալացին եղավ իր ժամանակի ամենաբեղմնավոր կոմպոզիտորը, որի ծննդյան 200-ամյա հոբելյանը հիանալի առիթ է վերագտնելու նրան, ով եղել է Ռոսինիի «մանուկը», բայց դարձել հանճարեղ Վերդիի «նախակարապետը»...

1797 թվականը ծնունդ տվեց երկու մեծ կոմպոզիտորների՝ Շուբերտին ու Դոնիցետտիին: Իտալացու երկհարյուրամյակը մեծարելու գործում աշխարհի «քնարական» բեմն-մենայնիվ, ռոմանտիկական դրամայի «գալուստը», որը «կոծվի» 1835-ին «Լյուչիա դի Լամերմուրի» մեջ: Այլեւս չկասկածելով ախոյանի հզորությանը՝ Ռոսինին նրան պարտադրում է պատվիրում Իտալական թատրոնի համար: 1835-ի մարտ ամսին թխադմռայր «նախավերջիյան» մրցույթում «Մարինո Ֆալիերոն», բայց եւ այնպես, չափավոր հաջողություն բերեց Դոնիցետտիին: Սակայն Նեապոլի արքայական թատրոնների տնօրենը, ֆրանսիական «Էքսպրեսի» համոզմամբ, երազել է մեկնել Փարիզ: Բայց հարկ է նշել, որ իրողությունը փոքր-ինչ այլ էր. «Պոլիեկտոսներ» կամ «Նահատակներ» կհեղինակեր...

Տասնյոթ ամիս Դոնիցետտին «փակված» մնաց Իվրիի ապաստարանում: Եվ միայն հետեւողական դիվանագիտական ճնշումներից հետո նրան թույլատրեցին վերադառնալ հայրենի Բերգամո, ուր 1848-ի ապրիլի 5-ին Ռոսինիի ժառանգորդը եւ Վերդիի նախորդը կնքեց իր մահկանացուն:

Մի քանի խոսք մեծ բերգամացուն առնչված այսօրվա զարգացումների մասին: «Ի հեճուկս» աշխարհի կեցվածքի, բրիտանացիներն առանձնահատուկ խանդավառու-

Բեղմնավոր Դոնիցետտին

Մեծ իտալացու ծննդյան 200-ամյակը

րը տարօրինակ զաղվածություն, ավելի ճիշտ՝ անհետաքրքիր կեցվածք են «ցուցադրում», իր զարմանքն է արտահայտում «Էքսպրեսը»: Այսուհանդերձ, Բոլոնիայի «Տեատրո կոմունալե»-ն, օրինակ, հանդգնում է խաղացանկի մեջ մտցնել «Լինդա դի Շամունիքսը», որը 1842 թ.-ին Վիեննայում բերգամացուն Հաբսբուրգների արքունյաց կոմպոզիտորի բարձր տիտղոսը պարգեւեց: Մինչդեռ Վերդիի «Նաբուկոն» պատրաստվում էր «բյուրեղացնելու» Իտալիայի վերամիավորման երազանքը՝ ընդդեմ զավթիչ ավստրիացիների: Իր հերթին, Մոնտե Կառլոյի օպերան որոշել է «հագնել» Թյուդորյան եռագրության «ղննազարդ զգեստը»...

Ինչեւէ: Ցավոք, փաստն այն է, որ հետագա սերունդները [illegible] փունջ վերնագրեր շուրջ 70 այն օպերաներից, որ ստեղծել էր բերգամացի ջուլհակի որդին մինչեւ 28 տարեկանը: Հեշտությամբ հորինելու նրա ունակությունն առիթ էր տվել չարախոսելու նրա դրամատիկական եւ երաժշտական «թուլության» մասին: Հայնեն ծաղրում էր, թե Դոնիցետտին «ճագարի նման բեղմնավոր է»: Իսկ հայրենակիցները նրան «վերամկրտել էին» «Դոնիննետտի» (իտալերեն՝ փոքրիկ դյուժիններ): Նա արդեն շուրջ երեք տասնյակ գործեր էր ստեղծել opera seria եւ opera buffa զույգ ուղղություններում, երբ Միլանում «Աննա Բոլենան» նրա համար կերտեց համաեվրոպական համբավ: Զարմանալի զուգադիպություն. դա տեղի է ունեցել 1830-ին հենց այն տարին, երբ Գաետանոյի ուսուցիչը մեծն Ռոսինին որոշեց անցնել «հանգստի»:

Միգավորությամբ ու «չարաճճիությամբ» հանդերձ, «Աննա Բոլենան» նշանավորում էր, այնուա-

1839-ին գրված հանրահայտ «Պոլիեկտոս» օպերան (ըստ Կոռնելի դրամայի), որի սյուժեն առնված է Հայաստանի 3-րդ դարի իրադարձություններից, «տարօրինակ ձեւով» արգելվել էր: Հենց դրանից հետո նա լքեց Իտալիան: Այս հանգամանքը, ցավոք, չի շեշտում «Էքսպրեսը»: Իզուր, որովհետեւ կատարվածը կարեւոր փաստ է ոչ միայն Դոնիցետտի կոմպոզիտորի, այլեւ Դոնիցետտի քաղաքացու կյանքում: Ապաստան գտնելով Փարիզում մեկ տարի անց, 1840-ին նա բեմադրեց «Նահատակները» («Պոլիեկտոսի» 2-րդ տարբերակը) եւ «Գնդի դուստրը»: Այնուհետեւ աշխարհ եկան «Ֆավորիտուհին», «Դոն Պասկուալեն», «Դոն Սեբաստիանը»:

Ավաղ, 1844-ից հիվանդության պատճառով Դոնիցետտին դադարեցրեց բազմաբեղուն գործունեությունը: Մարմնում բույն դրած սիֆիլիսը հալումաշ է անում նրա ուղեղը, գիտակցությունը: Ո՞վ գիտի, էլի ինչ

թյամբ են վերաբերվում Բերգամոյի զավակի հիշատակին: Լա Մանշից անդին «բնավորված» Դոնիցետտիի ընկերությունը լույս է ընծայում տարեգիր հանդես եւ եռամսյա բյուլետեն: Իսկ «Օպերա ռարա» ֆիրման «վերակենդանացնում է» իր մոռացված աշխատությունները: Ասենք, որ Վիլյամ Աշբրուքի Դոնիցետտիին նվիրված գիրքը հրատարակման տարուց 1982-ից ի վեր եւ առ այսօր փնտրված ու հազվագյուտ նմուշ է... Իսկ Մոնտե Կառլոյի օպերայի տնօրեն, եւս բրիտանացի Ջոն Մորդլերը վերջերս երեք «ուիքէնդ» անընդմեջ վերստին ներկայացրեց վերոհիշյալ Թյուդորյան եռագրությունը Աննա Բոլենան, Մարիա Ստյուարդան եւ Ռոբերտո Դեվերյոն (բեմադրությունը Ջոնաթան Միլլերի): Ռումինուհի Ջուսի Դեխինոն եւ իտալուհի Մարիա-Դիա Պիչիոդելլին ստանձնելու են (համապատասխանաբար) Ջուդիտա Պաստայի համար «գրված» Աննա Բոլենայի եւ Մարիա Մալիբրանի՝ Մերի Ստյուարտի դերերը: Իսկ տենոր Ջուզեպե Սաբբատինին «կերտի» Անգլիայի անգութ եւ խանդոտ թագուհու Էլիզաբեթի երիտասարդ սիրեկան Ռոբերտո Դեվերյոյի տարերքի մասին: Էլիզաբեթի կերպարը կմարմնավորի Մարիանա Նիկոլեսկուն: Այս փայլուն կատարակազմով ռոմանտիկ բելկանտոյի «հրավառությունը» կղեկավարի Էվելինո Պիդոն:

Այնպես որ... աշխարհի կողմից բերագնահատված Դոնիցետտիի հանդեպ «բրիտանական խանդավառությունը» վստահաբար կվարակի նաեւ այլոց, եւ մի օր կբացվեն բոլորի մտքի ու հոգու աչքերը...

Պատրաստեց
ՍԵՐԳԵՅ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ԲԵՅՐՈՒԹ

Կարպիս Սուրենյանի էսսեն՝ արաբական հանդեսում

Բեյրութում լույս տեսնող «Կիտաբաթ մուասիրա» («Ժամանակակից գրություններ») արվեստի եւ գրականության հանդեսը հաճախ է հրատարակում հայկական թեմաներով նյութեր: Ոչ միայն Լիբանանի, այլեւ ամբողջ արաբական աշխարհի մտավորական շրջանակներում մեծ համարում ունեցող այս հանդեսը առաջիններից էր, որ 1988-ին անդրադարձավ Արցախի հարցին՝ հալեպահայ հանգուցյալ իրավաբան եւ հասարակական գործիչ Նազար Նազարյանի գրչով պաշտպանելով հարցի հայկական տեսակետը:

Բանաստեղծ Էլիաս Լահհուդի խմբագրած ամսագրի թիվ 27, ապրիլ–մայիս 1996 համարում լույս է տեսել հայրենաբնակ վաստակաշատ գրող եւ թարգմանիչ Կարպիս Սուրենյանի մի էսսեի թարգմանությունը՝ «Անսովորը ներքին պայքարում» վերնագրով, ամսագրի կողմից ավելացված «Տոլստոյը չի հասկանում Շեքսպիրի եւ Դոստոեւսկու քնարականությունը» ենթավերնագրով, Սիրիայի Քամիշլի քաղաքից Հայրենիք Տոնոյի (Տոնոյան) թարգմանությամբ: Հոդվածն ընդգրկվել է «Անսովորը եւ ներքին պայքարը» ընդհանուր խորագրով թղթածրարի հոդվածների շարքում:

Այս գրականագիտական ուսումնասիրության մեջ (հայերեն հրատարակվել է 1985 թ.-ին՝ «Շեքսպիրականի» 7-րդ հատորում) հեղինակը նշում է այն պատճառները, որոնք հիմք են ծառայել նրա հոգում Շեքսպիրի «Համլետ» եւ Դոստոեւսկու «Կարամազով եղբայրները» աշխատությունների թողած մեծ ազդեցության: Նա խոստովանում է, որ հիմնական պատճառը իր՝ հեղինակի Մեծ եղեռնի սերնդի ժառանգ լինելն է: «Համլետի հոր ոգին ուղղակի խոցեց հոգիս, իսկ Իվան Կարամազովի հոչակավոր «ըմբոստացումը» նույնպես անմիջականորեն բխեց իմ խորքերից», գրում է Սուրենյանը: Առա հոգեբանական խոր ուսումնասիրության է ենթարկում հիշյալ երկու աշխատություններ՝ Տոլստոյի կողմից բացասաբար ընդունվելու պատճառները:

Ներկայացնելով լիբանանյան հանդեսի հիշյալ համարի տեսությունը, սիրիական «Թըշրին» պաշտոնական օրաթերթը իր 1996 թ. հուլիսի 9-ի մշակութային բաժնում տպել է ակնարկ՝ «Տոլստոյի, Շեքսպիրի եւ Դոստոեւսկու միջեւ կեցվածքներ» վերնագրով: Թերթը Կարպիս Սուրենյանի հոդվածը համարում է հանդեսի տվյալ համարի լավագույն ուսումնասիրությունը, որին նվիրել է տեսության մեծագույն մասը:

Պատրաստեց
ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Գենադի Խազանով. «Շուտով նորից կտեսնենք իրար»

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մարտի 19-ին վրա հասած անակնկալ ցուրտն ու ձյունը եւ տոմսերի թանկ գները (5,8 եւ 10 հազար դրամ) չխանգարեցին երեւանցիներին գնալու «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահ, որտեղ զգալի բացակայությունից հետո (ութ տարի) երկու համերգով հանդես եկավ էստրադայի դերասան, երգիծաբան Գենադի Խազանովը:

Ամբողջ երկուեւկես ժամ տեւած ներկայացումը, որը կարելի է անվանել խազանովյան մանրապատումների թատրոն, լարված ծիծաղի մեջ պահեց ունկնդիրներին. դրանք պատմություններ են արտիստի ժամանակակից արվեստագետների, քաղաքագետների, տնտեսագետների եւ շրջապատի մյուս մարդկանց մասին, որոնց գործունեությունը երբեք չի վրիպում հումորի վարպետի ուշադրությունից: Եվ որպես ծրագրի եզրափակում ներկայացվեց «Խոհարարական տեխնիկումի շրջանավարտի՝ տուն պատվեր ընդունելու» հայտնի մանրապատումը, որը արտագին ընդունվեց դահլիճում:

Իր համարների ընդմիջումներին արտիստը չմոռացավ շնորհակալություն հայտնել հանդիսականներին՝ ժամանակ գտնելու եւ երեկոյին ներկա գտնվելու համար:

Եղավ մի ժամանակ, երբ ես մտածում էի, որ այլեւս անհնարին է Երեւանում հանդես գալու, ասաց նա: Տեղյակ էի, որ Հայաստանում իրավիճակը ծանր է, դժվար, որ մարդիկ ապրում են առանց լույսի ու ջերմության: Բայց ահա այսօր նայում եմ ու ասում՝ Աստված իմ, այս ինչ հրաշալի մարդիկ եք: Ես անսահման ուրախ եմ, որ եկել եմ ձեզ մոտ, որ իմ եւ ձեր առաջին հանդիպումը քսանհինգ տարվա պատմություն ունի, որ քսանհինգ տարի առաջ ինձ Հայաստանում ավելի լավ էին ճանաչում, քան՝ Միությունում:

Արտիստը վստահեցրեց, որ հաջորդ հանդիպումը հայ արվեստասերների հետ այսպես երկար չի ձգվի:

ՍՓՅՈՒՌՔ

Պրոֆ. Գրիգոր Պապիկյանը՝ վիրաբուժական արքայական քոլեջի պատվո անդամ

Հիմնվելով Վենետիկի նահանգի մեծագույն օրաթերթ «Իլ Գազետինո»-ի լրատվության վրա, Փարիզի «Յառաջը» տեղեկացնում է, որ Վենետիկի հիվանդանոցի քիթ-կոկորդ-ականջի բաժնի վարիչ, բժիշկ-պրոֆեսոր Գրիգոր Պապիկյանը Անգլիայի վիրաբուժական արքայական քոլեջի պատվո անդամ է ընտրվել իր բնագավառում ձեռք բերած բացառիկ արժանիքների համար:

Թերթն ավելացնում է, որ Իտալիայում միայն 10 հոգի է արժանացել այդ բարձր պատվին, որով նա կարող է այսուհետ բարդ վիրահատական գործողություններ կատարել ոչ միայն Իտալիայում, այլեւ Անգլիայում: Անգլիայի արքայական քոլեջը պետական հաստատություն է, որ մասնագիտական տիտղոս է տալիս Անգլիայի բժիշկներին:

Պրոֆեսոր Պապիկյանը հռչակ է ձեռք բերել այն ժամանակ, երբ ամբողջովին խուլերին լսողություն է պարգեւել: Նա առայժմ միակն է, որ Վենետիկի իր ղեկավարած բաժնում նման վիրահատություններ է կատարում: Վիրահատությունները, անշուշտ, չափազանց մեծածախս են, քանի որ յուրաքանչյուր տրանզիստոր 50 միլիոն իտալական լիր արժի, եւ պետական հիմնարկն իր զգալի մասնակցությունն է սովորաբար բերում դրանց: Պրոֆեսոր Գրիգոր Պապիկյանը որդին է Մուրադ Ռափայելյան վարժարանի տարիներին նախկին սան՝ ողբացյալ Լեւոն Պապիկյանի:

Հ. Ծ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Քվազիմոդոն՝ մյուզիքլի հերոս

Շատերն են տեսել «Փարիզի աստվածամոր տաճարը» ֆիլմը, որը նկարահանվել է ֆրանսիացի դրես եւ վիպասան, ռոմանտիզմի հիմնադիր Վիկտոր Հյուգոյի «Նոտր Դամի սատասավորը» վեպի հիման վրա: Վերջերս հանրահայտ Դիսնեյ ստուդիան վեպի նոր տարբերակն է նկարահանել մյուզիքլի տեսքով: Դա Հյուգոյի ժառանգների մեծամասնության գայթակղությունն ու ժգնությունն է առաջացրել, որոնք մեղադրում են Դիսնեյին իրենց նախահոր վեպը «յուրացնելու» մեջ: Հյուգոյի հետնորդներից միայն նրա թոռան թոռը Պիեռո Հյուգոն է այլ կարծիքի. «Մյուզիքլը շատ գրավիչ է եւ ցույց է տալիս, թե ինչպես կարող է մեր նախահոր տաղանդը ընդարձակվել մինչեւ մյուզիքլի խորհրդավոր գաղտնիքը», եւ ապա ավելացնում՝ «գրողը տանի, չէ որ նա ժողովրդի համար էր գրում եւ վեպի հրատարակումից հետո ակնթարթորեն վաճառվեցին Քվազիմոդոյին պատկերող տիկնիկները, ինչը ապացուցում է ժողովրդի մեծ սերը», տեղեկացնում է «Ինտերնեյշնլ հերալդ տրիբյունը»:

Հոլիվուդի աստղ Մաքոլեյ Կալկինը ազատվեց ծնողների հսկողությունից

Ինչպես հաղորդում է «Ինտերնեյշնլ հերալդ տրիբյուն» օրաթերթը, «Տանը միայնակ» ֆիլմի գլխավոր հերոս Մաքոլեյ Կալկինը, որն արդեն 16 տարեկան է, Նյու Յորքի գերագույն դատարանի որոշմամբ ազատվել է իր հետ անհաշտ ծնողների ֆինանսական հսկողությունից: Հոլիվուդի պատանի աստղի ծնողները այլեւս չեն տնօրինի նրա սեփականությունը: Դատավորը Կալկինի խնամակալ նշանակեց (պատանու ընտրությամբ) նրա վաղեմի բարեկամ եւ դատարանում որպես պատասխանող կողմ հանդես եկող Բիլլի Բրայսներին: Դատարանը նաեւ որոշեց, որ Մաքոլեյի 17 մլն դոլար արժողությամբ ընդհանուր դրամագլխի մի մասը կտրամադրվի նրա ծնողներին օրեւանի համար, քանի որ նրանք զրկվել են նույնիսկ գլխի վրա սեփական ծածկ ունենալուց:

ԱՐ. Մ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՉԵՄՊԻՈՆՆԵՐԻ ԼԻԳԱ

«Այաքսը» գնաց Մադրիդը

Հոլանդական ակումբի հաղթանակը «Ատլետիկոյի» նկատմամբ իսկական ֆուտբոլային երկրաշարժ էր

ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Չորեքշաբթի օրը իսկական ֆուտբոլային տոնահանդես էր Եվրոպայում: Հին աշխարհի 8 երկրների չեմպիոնները պայքարի էին բռնվել Չեմպիոնների լիգայի քառորդ եզրափակիչ փուլում: Բոլոր հանդիպումներն էլ անցան հետաքրքիր եւ գեղեցիկ պայքարում, մեծ հաճույք պատճառելով միլիոնավոր ֆուտբոլասերների:

Այս առումով հատկապես աչքի ընկավ Եվրոպայի տիտղոսավոր ակումբներից մեկի՝ «Այաքսի» եւ Իսպանիայի չեմպիոն «Ատլետիկոյի» մրցամարտը: Առաջին խաղում, որ կայացել էր Ամստերդամում, «Ատլետիկոյի» ֆուտբոլիստներն ավելի լավ տպավորություն էին թողել, քան իրենց «արյունաքամ» եղած մրցակիցը՝ «Այաքսը», որը վերջին ժամանակահատվածում կորցրել է առաջատար խաղացողների զգալի մասը: Ինչեւէ, այն մրցամարտն ավարտվել էր 1-1 հաշվով եւ պարզ էր, որ «Ատլետիկոն» Մադրիդում հաղթողի հարցը շատ լուրջ է դնելու: Այս հանգամանքը բերեւս շատ էր անհանգստացնում «Այաքսի» երկրպագուներին: Միակ մարդը, որ վստահ պատասխանում էր լրագրողների հարցերին, հոլանդացիների ավագ մարզիչ Լուիս վան Գաալն էր, որն, ի դեպ, մրցաշրջանի ավարտից հետո մտադիր է թողնել «Այաքսը»: Ինչպես պարզվեց հետագայում, նրա լավատեսությունը հիմք ուներ: Մարզչի մտահղացման ճշգրիտ կատարումը եւ ֆիզիկա-տեխնիկական փայլուն տվյալների գումարային արդյունքը ապահովեց «Այաքսի» գեղեցիկ հաղթանակը: Հոլանդացիները կազմի հետ կապված խնդիրներ ունեին, Կլյույվերտը երկու դեղին քարտ ստանալու պատճառով բաց էր թողնում այս խաղը, Լիտմանենն այնքան էլ առողջ չէր, իսկ Բոգարդը վիճելով մարզչի հետ, հրաժարվել էր խաղադաշտ դուրս գալ:

Առաջին խաղակեսում «Այաքսը» անընդհատ գրոհում էր: «Ատլետիկոյի» դարպասապահ Մոլինան ստիպված էր մշտապես միջամտել խաղի ընթացքին: Մրցակցի դարպասը նշանառության տակ էին առել Մարկ Օվերմարսը, Ռոնալդ դե Բուրը, Յարի Լիտմանենը: Սակայն «Ատլետիկոյի» ֆուտբոլիստները պաշտպանվելով զսպեցին հոլանդացիների ճնշումը եւ աստիճանաբար տիրելով առավելությանը, անցան հարձակման: 29-րդ րոպեին հարձակման աջ եզրում գերազանց խաղաց պաշտպան Ագիլերան: Նա սրընթաց անցումով հաղթահարելով «Այաքսի» պաշտպանական դիրքերը, գնդակը փոխանցեց Իսպանիայի հավաքականի խաղացող Կիկոյին, որն էլ ընթացքից հարվածով գրավեց դարպասը: Այս դրվագում անհաջող գործեցին հոլանդացի պաշտպանները, որոնք հավաքվելով դարպասային հրապարակում, ոչ միայն անանց հսկողության էին թողել Կիկոյին, այլեւ փակել սեփական դարպասապահի տեսադաշտը: Մինչեւ խաղակեսի վերջ «Ատլետիկոն» չզիջեց առավելությունը:

Երկրորդ խաղակեսը թիմերն այնպես սկսեցին, կարծես ընդմիջում չէր եղել: «Ատլետիկոն» շարունակում էր գրոհների տարափի տակ պահել «Այաքսի» դարպասին: Այս դարագայում կարծես անհերքելի էր «Այաքսի» խփած պատասխան գոլը: 49-րդ րոպեին հիանալի համագործակցեցին Ռոնալդ դե Բուրը եւ Յարի Լիտմանենը: Բուրը «կտրած» հարվածով գնդակը փոխանցեց ֆինն «լեգեոներին», որն էլ գլխի գեղեցիկ հարվածով խոցեց Մոլինայի պաշտպանած դարպասը: Վերջինս տարական սխալ թույլ տվեց, փորձելով ոչ թե ետ մղել, այլ որսալ «հանդուգն» գնդակը եւ արդյունքում ստիպված էր այն դուրս բերել դարպասի ցանցից: Դրանից հետո խաղն ընթացավ հանդիպակաց գրոհներով: Նախ «Ատլետիկոյի» հարձակվող Պանտիչը չօգտագործեց նպաստավոր պահը, ապա Լիտմանենը մեն-մենակ դուրս գալով դարպասապահ Մոլինայի դիմաց թույլ հարվածեց եւ իսպանացի պաշտպանը գնդակը ետ մղեց դարպասային գծից: Այս խաղում բեկումնային կարող էր դառնալ 74-րդ րոպեն, երբ փոխարինման դուրս եկած Բյորկլունդը տուգանային հրապարակում վայր գցեց «Ատլետիկոյի» հարձակվող Կիկոյին: Շվեյցարացի մրցավար Սերժի Մումենտալերը, որ մինչ այդ համառորեն չէր նկատում նմանատիպ խախտումները, վստահորեն ցույց տվեց 11 մետրանոց հարվածի նշանակետը: Դժբախտաբար Էսնայդերը չկարողացավ գերազանցել վան դեր Սարին: Մինչեւ խաղավարտ մրցամարտի հաշիվը չփոխվեց 1-1: Ըստ մրցակարգի, նշանակված լրացուցիչ ժամանակում խաղի տեմպը կարծես թե ավելի արագացավ: Իրադարձությունները ծավալվում էին գլխապտույտ արագությամբ: Լրացուցիչ առաջին խաղակեսի ավարտին մնում էր 5 րոպե, երբ «Այաքսի» երիտասարդ ֆուտբոլիստ Դանին մոտ 22 մետրից հուժկու հարվածով գնդակը մխրճեց «Ատլետիկոյի» դարպասի վերին անկյունը: Թվում էր, խաղի ելքը վճռված էր, սակայն ամեն ինչ դեռ առջեւում էր: Իսպանացիները բավականին արագ ուշքի գալով հարվածից, պաշարում են «Այաքսի» տուգանային հրապարակը եւ 105-րդ րոպեին կրկին իրավունք ստանում 11 մ հարվածով պատժելու հոլանդացի կողմից պաշտպաններին: Այս անգամ Պանտիչը չի վրիպում եւ խփելով այս մրցաշարում 5-րդ գնդակը առաջ անցնում ռմբարկուների պայքարում: Սակայն, լրացուցիչ ժամանակի վերջին վայրկյաններին Բաբանգիդան վերջակետ դրեց այս լարված եւ դրամատիկ հանդիպմանը 3-2, եւ «Այաքսը» կիսաեզրափակիչում է:

«Այաքսի» հաջորդ մրցակիցն է Տուրինի «Յուվենտուսը», որը մրցաշարից դուրս թողեց նորվեգական «Ռոզենբորգին»: Նորվեգացիները, որ հզոր մրցակցին չէին զիջել առաջին խաղում (1-1) եւ խմբային մրցաշարից դուրս էին թողել աշխարհահռչակ «Միլանին», ձեռք էին բերել իտալական ակումբներին դիմակայելու հարուստ փորձ եւ չէին պատրաստվում հանձնվել: Այս առթիվ «Ռոզենբորգի» ավագ մարզիչ Նիլս Այնե Էյգենը ասել էր. «Եթե մենք հաղթել ենք «Միլանին», ապա ինչու հաջողությունը չկրկնենք «Յուվենտուսի» հետ խաղում»: Այնուամենայնիվ, լավ կազմակերպված նորվեգական թիմը չկարողացավ լրջորեն դիմադրել բարձրակարգ իտալական ակումբին: «Յուվենտուսի» պաշտպանությունը եւ հարձակման գիծը լուրջ փոփոխությունների էր ենթարկվել: 29-րդ րոպեին անհաջող խաղաց «Ռոզենբորգի» դարպասապահ Յամտֆալլը, որը գնդակը փոխանցեց Զինեդին Զիդանին, որի ոտքից էլ այն հայտնվեց դարպասում: Վերջինս չհասցրեց հասկանալ տեղի ունեցածը, երբ հայտնվեց խաղընկերների գրկում: Երկրորդ գոլը նորվեգացիների դարպասում հայտնվեց խաղավերջում: Ստալես Ստենսաասը կոպիտ խաղաց տուգանային հրապարակում եւ հեռացվեց դաշտից, իսկ Նիկոլա Ամորուզոն չվրիպեց 11 մ նշանակետից 2-0:

«Օսերը» հյուրընկալել էր Դորտմունդի «Բորուսիային»: Այս խաղին չմասնակցեց գերմանացի Ռոյթերը, որն անցյալ խաղում հեռացվել էր խաղադաշտից, սակայն նրա փոխարեն շարք էր վերադարձել Մաթիաս Զամմերը: Ֆրանսիացիները Գերմանիայում զիջելով 1-3 հաշվով, բնականաբար ձգտում էին ետ բերել կորցրածը: Նրանք գրոհում էին մեծ ուժերով, սակայն գնդակը համառորեն չէր հայտնվում դարպասում: Վերջին պահին դրա ճանապարհը փակում էր այս խաղի հերոսը դարձած եւ այդ երեկո գրավիչ գործողություններով աչքի ընկած դարպասապահ Շտեֆան Կլոսը: Իսկ 60-րդ րոպեին գերմանացի 20-ամյա կիսապաշտպան Լարս Ռիկենի հարվածից հետո գնդակը դիպչելով ֆրանսիացի պաշտպանի ոտքին, շեղեց ուղղությունը եւ հայտնվելով դարպասում, վերջ դրեց ֆրանսիացիների հույսերին:

«Մանչեսթեր Յունայթեդը» տնային խաղում 4-0 հաշվով տարած հաղթանակից հետո, «Պորտուի» դեմ պատասխան խաղում ամբողջ ուշադրությունը կենտրոնացրել էր պաշտպանության վրա: Այժմ ոչ լավագույն ժամանակներ ապրող պորտուգալացիները այդպես էլ չկարողացան հաղթել անգլիացիներին: Արդյունքում, 0-0 հաշիվը կիսաեզրափակիչի ուղեգիր բերեց «Յունայթեդին»:

Կիսաեզրափակիչ փուլում, «Այաքսը» կհանդիպի «Յուվենտուսին», իսկ «Մանչեսթեր Յունայթեդը» ուժերը կչափի «Բորուսիայի» հետ:

ՇԱԽՄԱՏ

Կարեն Ասրյանը լրացրեց գրոսմայստերի նորման

Կրասնոդարում ավարտված Ռուսաստանի շախմատի գավաթի խաղարկության հերթական փուլում, որը նվիրված էր շախմատային գործիչ Գեորգի Սարկիսովի հիշատակին, մեծ հաջողության հասավ երեւանցի 17-ամյա վարպետ Կարեն Ասրյանը: Վերջին տուրում ոչ-ոքի խաղալով ուկրաինացի ճանաչված գրոսմայստեր Վլադիմիր Մալանյուկի հետ, Ասրյանը 9 հնարավորից վաստակեց 6 միավոր եւ երկրորդ անգամ լրացրեց միջազգային գրոսմայստերի նորման: Մինչեւ այժմ Կարենը գրոսմայստերական արդյունք էր ցույց տվել նաեւ Երեւանում անցկացված շախմատի 32-րդ համաշխարհային օլիմպիադայում, որտեղ նա հանդես էր գալիս Հայաստանի երկրորդ հավաքականի կազմում: ՖԻԴԵ-ի կանոնների համաձայն, բարձր տիտղոսը ստանալու համար Ասրյանը եւս մեկ անգամ պետք է լրացնի գրոսմայստերի նորման:

Կրասնոդարում Ասրյանը խաղալով համարյա բացառապես հանրահայտ գրոսմայստերների հետ, տարավ չորս հաղթանակ, չորս հանդիպում ավարտեց հաշտությամբ եւ կրեց միայն մեկ պարտություն: Կարենը մրցաշարային աղյուսակում գրավեց 5-րդ հորիզոնականը, առաջ անցնելով 15 գրոսմայստերներից եւ 23 միջազգային վարպետներից: Հայ պատանուց ավելի բարձր տեղեր զբաղեցրին միայն գրոսմայստերներ, ռուսաստանցիներ Պավել Տրեգուբովը, Սերգեյ Ռուբլեւսկին, Սերգեյ Դոլմատովը, որոնք վաստակեցին 6,5-ական միավոր եւ վրաստանցի Գիորգի Գեորգաձեն, որը ցույց տվեց Ասրյանին հավասար արդյունք:

Մրցապայքարին մասնակցող մյուս հայ շախմատիստների ցուցանիշներն այսպիսին են. Արա Մինասյան, Աշոտ Նադանյան՝ 4,5-ական միավոր, Արսեն Ստամբուլյան՝ 4, Անդրանիկ Մաշիկոյան՝ 3, Սամվել Պողոսյան՝ 2,5 միավոր:

Գ. Հ.

ՍՏԱՄԲՈՒԼ

Նետաձգության աշխարհի առաջնությանը հայ մարզիկի մասնակցությունը կասկածի տակ էր

ՍՏԱՄԲՈՒԼ, 20 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես հայտնի է, մարտի 20-23-ը Ստամբուլում անցկացվում է նետաձգության աշխարհի չորրորդ առաջնությունը, որին մասնակցելու համար այստեղ է ժամանել նաեւ հայ նետաձիգ Արամ Տոնյանը (եւս երեք մարզիկներ չեն կարողացել ժամանել ֆինանսական դժվարությունների պատճառով):

Ինչպես հաղորդել է Արմենպրեսի սեփական թղթակիցը, Տոնյանը դժվարություններով է հասել Թուրքիա, ճանապարհին վնասել է ոտքը, բուժում անցել Ստամբուլի Սբ. Փրկիչ հիվանդանոցում:

Առաջնությանը հայ նետաձիգի մասնակցությունը նույնպես դժվարությունների է հանդիպել՝ դարձյալ ֆինանսական: Պարզվում է, որ Հայաստանը նետաձգության միջազգային ֆեդերացիային պարտք է 1200 դոլար անդամավճար: Պարտք ունեցող երկրների թվում են նաեւ Ղազախստանը, Հունգարիան, Ադրբեջանը եւ Լիբանանը: Միջազգային ֆեդերացիայի ամերիկացի նախագահը կտրականապես մերժել է այդ երկրների մարզիկների մասնակցությունը աշխարհի առաջնությանը: Սակայն, միջազգային ֆեդերացիայի վարչության նիստում Թուրքիայի ազգային ֆեդերացիայի նախագահը առաջնության կազմակերպիչների բացարձակ անհամաձայնությունն է հայտնել այդպիսի որոշման դեմ, նշելով, որ անդամավճարների հարցը կապ չունի մրցումների հետ:

Այդպիսով, պարտքերը մարելու երաշխիքով թույլատրվել է բոլոր մարզիկների մասնակցությունը:

Առաջնությանը մասնակցում են 48 երկրների 270 նետաձիգներ:

Լոզանում պարում են բոլորը

Շվեյցարիայի Լոզան քաղաքում շարունակվող գեղասահքի աշխարհի առաջնությունում ավարտվեց մարզական զույգերի մրցավեճը: Ինչպես եւ սպասվում էր, ոսկե մեդալը նվաճեց գերմանական Մանդի Վոեթցել-Ինգո Ստոյեր զույգը: Երկրորդ եւ երրորդ հորիզոնականները իրենց ամրագրեցին ռուսական երկյակները: Արծաթե մարգեւին արժանացան Մարինա Ելցովան եւ Անդրեյ Ուշկովը, իսկ բրոնզե մեդալով հայրենիք կվերադառնան Օքսանա Կազակովան եւ Արթուր Դմիտրիեւը:

Պայքարը սկսել են մենասահորդները: Որակավորման մրցումներում A ենթախմբում առաջատարությունը ստանձնել է աշխարհի չեմպիոն ամերիկացի Թոդ Էլդրիջը: Նրան հետեւում է աշխարհի նախկին չեմպիոն, կանադացի Էլվիս Ստոյկոն: Այս խմբում երրորդն է 1996 թ. Եվրոպայի չեմպիոն, ուկրաինացի Վյաչեսլավ Զագորոդնյուկը:

B ենթախմբում առաջին տեղն է գրավում ռուսաստանցի Ալեքսեյ Ուրմանովը, երկրորդ հորիզոնականին է Իլյա Կուլիկը, իսկ երրորդ տեղում է ընթանում ֆրանսիացի Էրիկ Միյոն: Վերջինս, ի դեպ, շատերի համար անսպասելի է: Բանը նրանում է, որ վերջին պահին աշխարհի առաջնությանը մասնակցությունից հրաժարվեց հանրահայտ ֆրանսիացի գեղասահորդ Ֆիլիպ Կանդելորոն, որն իր որոշումը բացատրեց ոտքի վնասվածք ունենալով:

Ընտրությունը ավարտեցին նաեւ կանայք: Առջեւում են ամերիկուհիներ Տառա Լիպինսկին, Միշել Կվանը եւ Նիկոլ Բոբեկը: Ռուսաստանցիներ Իրինա Սլուցկայան եւ Մարինա Բուտիրսկայան ենթախմբերում գրավում են երրորդ տեղերը: Առայժմ անհաջող է ելույթ ունենում աշխարհի նախկին չեմպիոն չինուհի Լյու Չենը, որը ընթանում է 11-րդ տեղում:

Ավելացնենք, որ առաջնությանը մասնակցում են 47 կին, 45 տղամարդ, 29 զույգեր եւ 34 երկյակներ՝ 43 երկրներից: Մասնակիցների թվում են այնպիսի երկրների պատվիրակներ, ինչպիսիք են Հարավաֆրիկյան Հանրապետությունը, Մեքսիկան եւ Հոնկոնգը: Լրիվ կազմով հանդես եկող հավաքականների թվում է նաեւ Հայաստանի թիմը: Լավ ելույթների եւ Նագանոյի օլիմպիական ուղեգրեր նվաճելու սպասելիքներ կան հատկապես մեր պարային եւ մարզական զույգերից:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հունաստանը ձիթենու ճյուղ է մեկնում թուրքերին

ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցության հարցում Պանգալոսի շահագրգռվածությունն ակնհայտ է

եվրամիության արտգործնախարարների վերջին խորհրդաժողովը, որի մանրամասներին անդրադարձել էր «Ազգը», եկավ որոշակիորեն գրելու եվրոպայից օտարվելու Թուրքիայի մտավախությունները: Դրանով էլ, թերեւս, այն հաճելի անակնկալ մատուցեց թուրքական իշխանություններին: Մինչ արտգործնախարար, փոխվարչապետ Թանսու Չիլլերն Անկարայում գոհունակությամբ էր արտահայտվում վերոհիշյալ խորհրդաժողովի արդյունքների մասին, Սալոնիկում հրավիրվեց Բալկանյան տնտեսական կոնֆերանսը: Նկատի ունենալով թուրք-հունական հարաբերությունների լարված բնույթն ու հակասությունների էությունը, որոնք երկու երկրների միջեւ իրենց առավելագույն դրսեւորումն են գտել էգեյան ծովի, ինչպես նաեւ Կիպրոսի խնդիրներում, թվում էր, թե Հունաստանի կառավարությունը տանտիրոջ իրավունքով կփորձի կոնֆերանսին հաղորդել «հակաթուրքական» ուղղվածություն: Սակայն, արտգործնախարար Թեոդորոս Պանգալոսը, որ մարտի 18-ին ելույթ էր ունեցել կոնֆերանսում, գերազանցեց բոլոր տեսակի ենթադրությունները: Նրա ելույթը անակնկալի առումով ավելի քան հաճելի էր Թուրքիայի քաղաքական շրջանակների համար:

Ինչ վերաբերում է թուրքական մամուլին, որ Պանգալոսին համառորեն դասում էր Թուրքիայի ոխերիմ թշնամիների շարքը, ապա նա ելույթի անմիջական տրամադրության տակ պարզապես տարակուսանքի մեջ էր: Այլ կերպ չի կարելի բացատրել Հունաստանի արտգործնախարարի նկատմամբ վերաբերմունքի հանկարծակի փոփոխությունը եւ գովեստի խոսքերը, որ շռայլվում են նրա հասցեին: Օրինակ «Ենի Յուզըլ» թերթը մարտի 19-ի համարում, արձագանքելով Պանգալոսի ելույթին, նյութը վերնագրում է. «Հույները ձիթենու ճյուղ են մեկնում»: Իսկ «Գյունայդընը» իր պարտքն է համարում բացականչել, թե «Թուրքիայի նկատմամբ շովինիստական վերաբերմունքի համար Պանգալոսը եվրոպային մեղադրեց ֆաշիզմի մեջ»: «Սաբահն» իր հերթին ընդգծում է. «Պանգալոսն ասաց. Չի

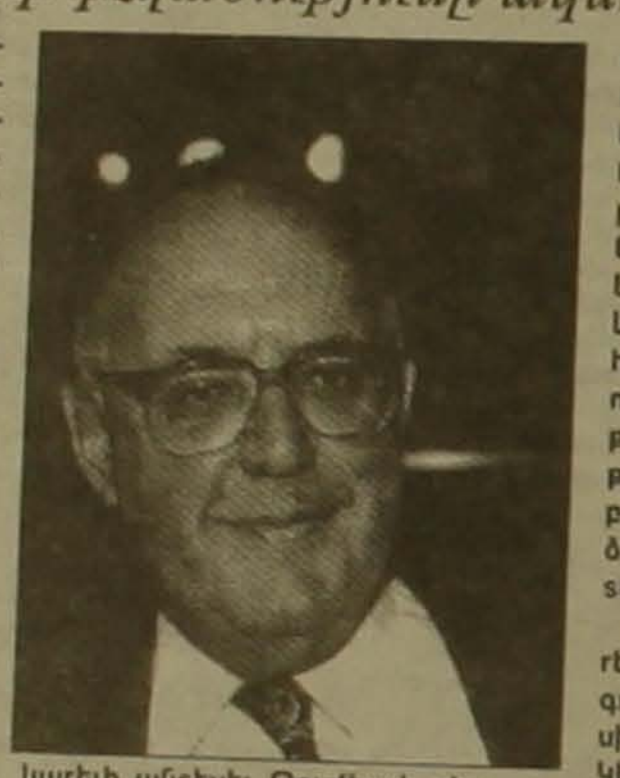

կարելի անտեսել Թուրքիայի դերը, որ նա խաղում է եվրոպայի կյանքում»:

Այս ամենի առումով, թերեւս, հատկանշական է «Միլլիյեթի» նյութը՝ որ հրապարակվեց «Կեցցե Պանգալոսը. Հունաստանի արտգործնախարարը ժողովրդավարության դասեր տվեց քրիստոնեա-դեմոկրատներին» վերնագրով: Այստեղ խոսքը առարկան Գերմանիայի քրիստոնեա-դեմոկրատներն էին, որոնց նախաձեռնությամբ մարտի 3-ին եվրախորհրդարանում թուրքերի մուտքը եվրամիություն բացառելու մասին համապատասխան հայտարարություն էր արվել: Թուրքական հեռուստատեսության տվյալներով Պանգալոսը, դատապարտելով վերջիններիս, մասնանշել է. «Չի կարելի թուրքերին օտարել եվրոպայից, պատճառաբանելով, թե նրանք մահմեդականներ են»:

Ի դեպ, թուրքական հեռուստատեսությունը հենց մարտի 19-ին, վերոհիշյալ օրաթերթերի հետ միաժամանակ, անդրադարձավ Հունաստանի արտգործնախարարի ելույթին: Հեռուստատեսության ոճը զուսպվածությամբ միանգամայն տարբերվում էր թերթերի ոճից: Կարեւորը, սակայն, ոչ այնքան ոճի բնույթն է, ինչքան ելույթի բովանդակությունը: Հեռուստատեսության հաղորդումը պարզորոշ ցույց է տալիս, որ այն միանշանակ չէ: Թեեւ Պանգալոսը ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցության օգտին է արտահայտվել, ինչն, անշուշտ, դրականորեն կանդրադառնա թուրք-հունական հարաբերությունների ընթացքի վրա, բայցեւայնպես, նա, ԵՄ-ի ուշադրությունը հրավիրելով էգեյան ծովի եւ Կիպրոսի խնդիրների վրա, վճռականորեն պահանջել է, որպեսզի եվրոպական այդ կազմակերպությունը նախաձեռնություն հանդես բերի դրանք կարգավորելու ուղղությամբ, ընդ որում մինչեւ 1998 թ.: Նա միաժամանակ սպառնացել է, թե Հունաստանը հակառակ դեպքում բոյկոտելու է ԵՄ-ի հետագա ընդարձակումը: Այլ կերպ ասած, ԵՄ-ը փաստորեն կանգնել է երկընտրանքի առաջ:

Այս ամենը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ Հունաստանը, հանձին արտգործնախարար Թեոդորոս Պանգալոսի, էգեյան ծովի, այդ թվում նաեւ Կիպրոսի խնդիրներում ԵՄ-ի դերի մեծացման ակնհայտ շահագրգռվածություն է ցուցաբերում: Ակնհայտ են նաեւ դրա դրդապատճառները: Գաղտնիք չէ, որ նախաձեռնությունը Կիպրոսի հարցում ԱՄՆ-ի ձեռքում է: Քանի որ նրան հետաքրքրում է ոչ այնքան հարցի լուծումը, որքան դրա շահարկումը, ուստի ամերիկյան ցանկացած նախաձեռնություն հանգեցնում է ռազմաքաղաքական իրավիճակի սրման Կիպրոսում: Այս պայմաններում Կիպրոսի հարցը խճճվում է, լուծումը փակուղի է մտնում: Իսկ դա, որպես կանոն, ծառայում է թուրքերի շահերին: Փաստորեն թուրքերը ստանում են թե այսպես կոչված Հյուսիսային Կիպրոսի թուրքական հանրապետության դիրքերն ամրապնդելու եւ թե թուրքական զորքերի ներկայությունը կղզում պատճառաբանելու նոր հնարավորություններ: Այդ առումով պատահական չէ ԱՄՆ-ի ազդեցությունը ԵՄ-ից ակնկալվող աջակցությամբ սահմանափակելու Աթենքի ձգտումները: Սակայն դրանց հաջողության համար անհրաժեշտ է, որ չտապավեն ԵՄ-ին անդամակցելու Թուրքիայի հնարավորությունները: Ակնհայտ է, որ եվրոպայից վերջնականապես օտարվելու դեպքում Թուրքիան հազիվ թե հաշվի նստի ԵՄ-ի հետ: Ուրեմն եվրոպական այդ կազմակերպությունը չի կարող նրա վրա ազդել:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Փոխհատուցում Բուլղարիայի սպանված վարչապետի ընտանիքին

20 ՄԱՐՏ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ստրասբուրգում տեղակայված եվրոպայի խորհրդի մարդու իրավունքների պաշտպանության դատարանը պաշտոնապես հայտարարեց, որ Բուլղարիայի նախկին վարչապետ Անդրեյ Լուկանովի իրավունքները ոտնահարվել էին, երբ նա 92 թվականին ձերբակալվել էր Բուլղարիայի իշխանությունների կարգադրությամբ: Լուկանովը դիմել էր եվրոպայի խորհրդի մարդու իրավունքների պաշտպանության դատարան: 5 ամիս առաջ Լուկանովը հրազենից սպանվել էր իր տան մուտքի մոտ: Եվրոպայի խորհրդի մարդու իրավունքների դատարանը հայտարարեց, որ Բուլղարիայի կառավարությունը պարտավոր է Լուկանովի այրուն եւ 2 երեխաներին վճարել ավելի քան 7 հազար դոլար որպես հատուցում ընտանիքին հասցված բարոյական հարվածի համար: Բացի այդ, կառավարությունը պետք է Լուկանովի ընտանիքին վճարի շուրջ 15 հազար դոլար միջազգային դատարանում հարցի քննարկման հետ կապված ծախսերը հատուցելու համար:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռուսաստանի համընդհանուր բողոքի ակցիային մասնակցելու են 20 միլիոն մարդ

Ռուսաստանի արհմիությունների տվյալներով, մարտի 27-ին նախատեսված համընդհանուր բողոքի ակցիային մասնակցելու են ավելի քան 20 միլիոն մարդ: Ցույցը անց է կացվելու «Աշխատանք, աշխատավարձ եւ սոցիալական երաշխիքներ» կարգախոսի ներքո: 7 միլիոն մարդ գործադուլ են անելու, իսկ մնացածը մասնակցելու են հանրահավաքին եւ բողոքի երթին: Այս մասին մարտի 20-ին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հայտնել են Ռուսաստանի անկախ արհմիությունների ֆեդերացիայի կենտրոնում: Մոսկվայում, հիմնական զանգվածային ցույցը տեղի է ունենալու Կրեմլի մոտ՝ Վասիլեւսկի զառիվայրի վրա:

Մինգեչաուրի ՀԷԿ-ում վթար է տեղի ունեցել

ԲԱՔՈՒ, 20 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱԳԱՆ -ANS-PRESS: Բաքվից 30 կիլոմետր հեռավորությամբ էլեկտրահաղորդման գծերի եւ հինգերորդ ենթակայանի վնասվածքի հետեւանքով մարտի 19-ի երեկոյան շարքից դուրս է եկել Մինգեչաուրի ՀԷԿ-ը: «Ազէներգո»» ԲԸ նախագահ Մուսլիմ Իմանովի խոսքերով, դրա հետեւանքով շարքից դուրս են եկել հիդրոէլեկտրակայանի բոլոր բլոկները: Սակայն, նրա խոսքերով, մարտի 20-ին շահագործման են հանձնվել երրորդ եւ չորրորդ էներգաբլոկները, իսկ երեկոյան կսկսեն գործել երկու ուրիշները: Նա հաղորդել է նաեւ, որ վթարի պատճառները հետաքննելու համար ստեղծվել է հանձնաժողով «Ազէներգո»-ի առաջին փոխնախագահ Մ. Մագոմեդովի գլխավորությամբ: Ինչպես հաղորդել է Մինգեչաուրի գործադիր իշխանության ղեկավարը, ժամանակին ձեռնարկված միջոցները կանխել են հրդեհի առաջացումը Մինգեչաուրի ՀԷԿ-ում:

Բեթղեհեմում ընդհարվեցին պաղեստինցի ուսանողները եւ իսրայելցի զինվորները

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ, 20 ՄԱՐՏ, ՆՏ: Հորդանան գետի արեւմտյան ափի Բեթղեհեմ քաղաքում մարտի 20-ին ընդհարումներ են տեղի ունեցել իսրայելական զինվորների եւ պաղեստինցի ուսանողների միջեւ: Ֆրանսպրես գործակալության հաղորդմամբ, ուսանողական երթի մասնակիցները ճեղքել են պաղեստինյան ոստիկանների շղթան եւ հարձակվել բանակային պահակակետի վրա եւ քարկոծել իսրայելցի զինվորներին: Ի պատասխան, իսրայելցի զինվորները արցունքաբեր գազ են բաց թողել:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ
Վկայագիր/մագիստրոսի կոչում շնորհող ծրագիր
1997-1998 թթ.

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանն ընդունում է դիմումներ «Հասարակական առողջապահություն» վկայագիր/մագիստրոսի կոչում շնորհող ծրագրի համար: «Հասարակական առողջապահություն» ծրագրի նպատակն է համապատասխան կրթությամբ մասնագետներ ապահովել հասարակական առողջապահության ոլորտում աշխատելու համար: Առանձնահատուկ ուշադրություն կհատկացվի առողջապահության հիմնական գիտությունների ուսումնասիրությանը, ներառյալ ծրագրավորմանը, գնահատմանը, կառավարմանը, կապի միջոցներին, համաճարակաբանությանը եւ ղեկավարմանը:

Դիմորդները պետք է լինեն կամ բժշկական (ատամնաբուժական բաժինը ներառյալ) եւ անասնաբուժական ինստիտուտների շրջանավարտներ, կամ ճարտարագիտական, բնագիտական, հասարակագիտական կամ այլ հարակից մասնագիտությունների բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք, որոնք ունեն առողջապահության կառավարման կամ հասարակական առողջապահական ծառայության բնագավառում առնվազն երկու տարվա աշխատանքային փորձ:

ՀԱՀ ընդունվելու համար անհրաժեշտ է ունենալ ընդհանուր գնահատականների 4.0 եւ բարձր միջին ցուցանիշ, ինչպես նաեւ TOEFL քննությունից հավաքել 550 միավոր կամ ՀԱՀ-ում մայիսի 6-ին կազմակերպվող անգլերեն լեզվի իմացությունը գնահատող քննությունից ստանալ բարձր գնահատական: Անհրաժեշտ է նաեւ բավարար գնահատական ստանալ յուրաքանչյուր հոկտեմբերին ՀԱՀ-ում կազմակերպվող GRE քննությունից: Այն դիմորդները, որոնք չեն բավարարի անգլերեն լեզվի իմացության պահանջված մակարդակը, կմասնակցեն 1997 թ. մայիսին ՀԱՀ-ում սկսվող անգլերեն լեզվի արագացված դասընթացին, որի ուսման վարձը կազմում է ԱՄՆ 300 դոլարին համարժեք դրամ:

1998 թ. գարնան, ամռան եւ աշնան ընթացքում ուսանողները կունկնդրեն հետեւյալ դասընթացները. առողջապահության ղեկավարում եւ կառավարում, կենսավիճակագրություն, համաճարակաբանություն, առողջապահության տեղեկատու համակարգեր, շրջակա միջավայրի առողջապահություն եւ վարքագծային գիտություններ:

1999 թ. ՀԱՀ-ը նախատեսում է հասարակական առողջապահության երկրորդ տարվա դասընթացներ, որոնք ավարտելուց հետո կշնորհվի հասարակական առողջապահության մագիստրոսի կոչում:

Դիմումների ընդունման վերջին ժամկետը սույն թվականի մայիսի 2-ն է: Փաստաթղթերի ընդունման համար կանխավճարը դրամով կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք գումար, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Դիմումների ձեւերը կարելի է ստանալ ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակից: Հասցեն՝ Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, 19 սենյակ, հեռախոս 27-16-29:

Դիմորդների վերջնական ընտրությունը կկատարվի 1998 թ. փետրվար ամսին: Բոլոր ուսանողները պետք է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության հետ պայմանագիր ստորագրեն ավարտելուց հետո երեք տարի Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու համար:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռային եւ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

ԱՐՄԻՆԴ ԿԵՆՏՐՈՆԸ

հայտնում է իր կողմից իրականացվող չարթերային չվերթների վերսկսման մասին:

Հրավիրում ենք զբոսաշրջիկներին եւ գործարար մարդկանց 7-օրյա շրջագայությունների հետեւյալ չվերթներով

Երեւան - Դելի - Երեւան - 7 օր
Երեւան - Բանգոկ - Երեւան - 7 օր
Երեւան - Սինգապուր - Երեւան - 7 օր

Շրջագայությունների ընթացքում զբոսաշրջիկները կտեղավորվեն բարձրակարգ հյուրանոցներում (սնունդը երկու անգամ): «Արմինդ»-ը հոգին նաեւ առեւտրի կազմակերպման հարցերով:

Ուշադրություն ⇨ «Արմինդ» կենտրոնը գործարար մարդկանց առաջարկում է նաեւ ցածր գներով բեռների փոխադրում Երեւանից՝ նշված ուղղություններով:

Չվերթները կկայանան մարտի 30-ին:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել՝ ⇨ Գյուլբեկյանի փող. 27

Հեռախոսներ՝ 27-67-11, 28-02-63

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ ներքնահարկով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

■ 3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում, 70/50 քմ, ավտոտնակով: Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեկի խանութի մոտ):

Հեռախոս՝ 22-42-68

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան 17 շենք:

Հեռախոսներ՝ 58-18-41, 52-30-56

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ուսանողական ջոկատների հանրապետական շտաբը Կամավորական աշխատանքների ծառայությունը հայտարարում է մրցույթ եվրոպական երկրների եւ Հայաստանի աշխատանքի միջազգային ճամբարների ծրագրերին մասնակցելու համար:

Դիմումները ընդունվում են մինչեւ ս/թ ապրիլի 10-ը

Մրցույթի պայմանները՝

■ Անգլերեն /ֆրանսերեն, գերմաներեն/ լեզվի տիրապետում

■ Ուղեվարձի վճարման հնարավորություն

Հասցեն՝ Կորյունի 19ա, 7-րդ հարկ, հեռ. 52-27-88, 52-27-01

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ՝ 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65, Դասիչ 69149, Պատվեր 542 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության 20. 03. 1997 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@